

Byrkije nasjonalparkstyre/
Børgefjell nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg: Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre
Møtested: Limingen gjestegård - Røyrvik
Dato: 14.06.2024
Tidspunkt: 10:00 – 14:00

Eventuelt forfall meldes snarest på epost til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere varsel.

Medlem eller innkalt varamedlem skal i god tid før møtet melde fra til styreleder om forhold som gjør eller kan gjøre at man er inhabil i en sak som foreligger til behandling på møtet. Dersom styreleder kommer til at det er grunn til å anta at medlemmet vil måtte fratre som inhabil, varsles sekretariat om dette, slik at varamedlem kan innkalles.

Trofors 30.05.2024
Ellen Schjølberg
styreleder

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
	Styresak		
ST 9/2024	Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte		
	Referatsaker		
ST 10/2024			
RS 20/2024	Børgefjell nasjonalpark - remiss Skåarnja fågelskyddsområde, Strömsunds kommun		2024/4559
RS 21/2024	Remiss Skåarnja fågelskyddsområde i Strömsunds kommun - uttalelse fra Børgefjell nasjonalparkstyre.		2024/4559
RS 22/2024	Børgefjell nasjonalpark - beslut om Skåarnja fågelskyddsområde - Länsstyrelsen Jämtlands län		2024/4559
RS 23/2024	Børgefjell nasjonalpark - status forskriftsmaler/forskriftsendringer - svar fra Miljødirektoratet		2022/12553
RS 24/2024	Børgefjell nasjonalpark - Børgefjellburgeren - søknad om tilskudd - Visit Namsskogan		2023/14127
RS 25/2024	Børgefjell nasjonalpark - Børgefjellburgeren - tilbakemelding på spørsmål om tilskudd - Visit Namsskogan SA		2023/14127
RS 26/2024	Børgefjell nasjonalpark - retningslinjer for møtgodtgjørelse i nasjonalpark- og verneområdestyrer.		2023/14127
RS 27/2024	Vedtak i klagesak - Austre Tiplingan landskapsvernområde - pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte		2021/526
	Styresaker		
ST 11/2024	Orienteringer møte 3 - 2024		2018/4516
ST 12/2024	Høring - Børgefjell nasjonalpark - felles handlingsplan for fjellrev for Norge - Sverige og Finland i 2024 - 2028		2024/6292
ST 13/2024	Høring - NOU 2024:10 Ny motorferdsellov		2023/14127
ST 14/2024	Prinsipp for disponering av grunnstøtte nasjonalparkstyre		2023/12657
ST 15/2024	Børgefjell nasjonalparkstyre - styreseminar - veien videre?		2023/14127

ST 9/2024 Godkjenning av innkalling og protokoll fra forrige møte
ST 10/2024 Referatsaker

Enligt sändlista

Förslag till beslut för bildande av Skåarnja fågelskyddsområde, Strömsunds kommun

Länsstyrelsen har upprättat ett nytt förslag till beslut om fågelskyddsområdet Skåarnja. Detta sänds till er för kännedom.

Beslut om Skåarnja fågelskyddsområde togs första gången 2012 och det senaste beslutet gällde från 2021 till 2023 (diarienummer 1008-2021). Under den perioden har fordonsräkningar och tillsyn med incidentrapportering genomförts. En utvärdering av resultaten har medfört att Länsstyrelsen i Jämtland lämnar ett förslag till nytt beslut om fågelskyddsområdet Skåarnja för synpunkter. Förslaget innebär att gränserna ser likadana ut som i det tidigare beslutet och den skyddade arealen fortsätter att vara 4 012 ha.

Förslaget till fågelskyddsområdet med föreskrifter, tider för tillträdesförbud liksom den nya utsträckningen av fågelskyddsområdet anges i bifogat förslag till beslut med tillhörande kartor.

Skriftliga synpunkter på bifogat förslag ska ha inkommit till länsstyrelsen **senast 25 april 2024**.

Märk brevet med diarienummer 8588-2023 och skicka det till Länsstyrelsen Jämtland, 831 86 Östersund eller via e-post till jamtland@lansstyrelsen.se.

Har ni frågor eller vill ha ytterligare information om ärendet, kontakta undertecknad. Denna remiss har upprättats digitalt och saknar därför underskrift.

Med vänlig hälsning

Irene Hjort

Naturvårdshandläggare, Länsstyrelsen Jämtlands län

Sändlista

Remiss med bilagor

Arctic Air Klimpfjäll, info@norrhelikopter.se

AviFauna naturresor, admin@avifauna.se

Bergsstaten, mineinspect@bergsstaten.se

Bluelake Mineral AB, info@bluelakemineral.com

Børgefjeell nasjonalparkstyre, fmtlto@statsforvalteren.no

Jämtlands ornitologiska förening, info@jorf.se

Jämtland-Härjedalens skidförbund, jamtland-harjedalen@skidor.com

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Naturskyddsforeningen Jämtland-Härjedalen, kansli.mitt@naturskyddsforeningen.se

Sametinget, kansli@sametinget.se

Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Sportfiskarna, info@sportfiskarna.se

Statens fastighetsverk SFV, Box 2263, 103 16 Stockholm

Strömsunds kommun, kommun@stromsund.se

Strömsunds Turism, turistinformation@stromsund.se

Svenska Fjällklubben, fjallet@fjallklubben.se

Svenska Samernas Riksförbund SSR, info@sapmi.se

Sveriges Geologiska Undersökning, sgu@sgu.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se

Transportstyrelsen, Registrator 601 73 Norrköping

Vilhelmina södra sameby, info@stihken.se

Voernese sameby, nejlakroik@gmail.com

Förslag till bildande av fågelskyddsområdet Skåarnja inom delar av fastigheten Blåsjöfjäll 1:1 och Orrnäsfjäll 1:1, Strömsunds kommun

Uppgifter om fågelskyddsområdet

Namn:	Skåarnja
Kommun:	Strömsund
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	I norra delen av länet, längs länsväg Z 824 cirka 15 kilometer norr om Ankarvattnet.
Fastigheter:	Delar av Blåsjöfjäll 1:1, Orrnäsfjäll 1:1
Markägare:	Statens Fastighetsverk
Areal:	4 012 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808), samt 10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att följande föreskrifter ska gälla till skydd för fåglar och fåglars häckning i det område som markerats i karta, bilaga 2. Beslutet gäller till och med 10 juli 2028 och ersätter det tidigare beslutet (Dnr 511-1008-2021) i och med att det vinner laga kraft.

Syftet med beslutet är att värna fågellivet och skydda hotade fjällfåglars häckningsområde, deras ägg och bon under häckningsperioden.

Fågelskyddsområdet omfattar båda sidor om länsväg Z 824 och framgår av bilagd karta.

Avgränsningen sträcker sig från bron över Gaavesjohke i höjd med Raavre i söder, västerut längs västra sidan av Gaavesjohke, från länsväg Z 824 längs med den led som går nordväst om Jetnemsälven. Den fortsätter sedan på ett avstånd av cirka 300 meter öster om Jetnemsälven mot norska gränsen och därefter längs riksgränsen, samt norrut längs länsgränsen mot Västerbotten. Österut går avgränsningen längs länsväg Z 824, därefter på ett avstånd som varierar mellan en och tre kilometer öster om länsväg Z 824 mellan topparna 1144, 1032 och höjdryggen 1050 meter över havet, samt söderut längs leden från Skåarnja mot länsväg Z 824. (Se bilaga 2)

Med stöd av miljöbalken 7 kap. 30§ börjar föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt miljöbalken 7 kap. gälla omedelbart, även om de överklagas. Hur beslutet överklagas framgår av bilaga 1.

Fågelskyddsområdets namn skall vara **Skåarnja fågelskyddsområde**.

Föreskrifter

Inom området råder förbud att under perioden 10 juni till och med 10 juli:

1. Färdas eller uppehålla sig med undantag av
 - a) vägbanan (länsväg Z 824), samt iordningställda parkerings och informationsplatser invid väg
 - b) markerad led från länsväg Z 824 längs Jetnemsälven till norska gränsen, markerad i karta, bilaga 2,
 - c) markerad led från länsväg Z 824 till Skåarnja, markerad i karta bilaga 2,
 - d) markerad led från länsväg Z 824 till sjön Raavrejaevrie och i karta, bilaga 2. Innehavare av giltigt fiskekort får nyttja leden i samband med fiske under upplåtelsestid som sammanfaller med beträdnadsförbudet. Vidare får innehavare av giltigt fiskekort beträda isen. Vid isfritt vatten får fiskekortsinnehavaren beträda stranden men inte vika mer än 100 meter från vattenlinjen.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan ska inom andra lagar och förordningar inte utgöra något hinder för:

- a) statlig tjänsteman i tjänsteutövning och inte heller personal som på Länsstyrelsens uppdrag övervakar eller inventerar i området.
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437), framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594) eller vid skydds jakt på rovdjur enligt jaktförordningen (1987:905).
- c) Förvaltaren eller den förvaltaren uppdrar åt att bedriva skydds jakt efter myndighetsbeslut med stöd av jaktförordningen.

Enligt sändlista

- d) väghållare att beträda hela vägområdet av länsväg Z824 som ligger inom förbudsområdet i samband med drift och underhåll av vägen.
- e) Länsstyrelsen att ge tillstånd för fågelinventeringar eller annan liknande undersökning.
- f) Länsstyrelsen att ge företag och organisationer tillstånd för färdledarledda friluftaktiviteter.

Länsstyrelsen Jämtland ska vara naturvårdsförvaltare av fågelskyddsområdet avseende information, skyltning och uppföljning av djurlivet.

Beskrivning av ärendet

2012 fattade Länsstyrelsen i Jämtlands län beslut om interimistiskt förbud inom ett område som ungefär motsvarar den utbredning som naturreservatet Skåarnja har idag. Detta beslut togs efter underrättelse från Rikskriminalpolisen om att många fågelarters bon systematiskt plundrats på ägg i området under lång tid. Länsstyrelsen fattade därför beslut om ett beträdnadsförbud och tillsynen av området förstärktes under denna period. Beslutet gällde i tre år med start 2012 och förlängdes sedan två gånger med ett år i taget. Parallellt påbörjade Länsstyrelsen arbetet med att bilda ett naturreservat i området där föreskrifterna skulle innefatta beträdnadsförbud under fåglarnas häckningstid. Beträdnadsförbudet tog senare bort ur reservatsförslaget då Länsstyrelsen gjorde bedömningen att ett separat beslut om fågelskyddsområde med beträdnadsförbud ger bättre möjligheter att följa upp och eventuellt anpassa områdets utformning.

Beslut om naturreservatet Skåarnja togs 2017, men något fågelskyddsområde hann inte bildas det året. Istället kom beslut om fågelskyddsområde att gälla under 2018–2020. Under den perioden utfördes tre fågelinventeringar i området av Birdlife Sverige och Länsstyrelsen. Hela området definieras som en viktig ”hot spot” för fjällfåglar i södra fjällområdet. Under perioden 2021–2023 har inga nya inventeringar utförts i området.

År 2021 togs ytterligare ett beslut om fågelskyddsområde som gällde fram till 2023. I det beslutet så hade ytan på det skyddade området minskats efter en utvärdering av gränsdragningen.

Tillsyn

Ansvaret för tillsynen ligger på Länsstyrelsen. Under perioden för tillträdesförbudet under 2022 utfördes sporadisk tillsyn i

förbudsområdet. Det genomfördes då 56 ingripanden mot personer som trotsade tillträdesförbudet, två av dessa åtalades för brott mot tillträdesförbudet. Innan förbudsperioden hade cirka 400 skyltar med information om tillträdesförbudet satts upp.

Inför 2023 sattes skyltarna åter upp med information om tillträdesförbudet. Minskade anslag gjorde att tillsyn inte kunde bedrivas lika intensivt under perioden för beträdnadsförbudet det året.

Fordonsräkning Vildmarksvägen

En räkning av fordon som passerar på Vildmarksvägen, Stekenjokksplatån har utförts. Länsväg Z 824 utgör en del av Vildmarksvägen i Jämtland och övergår i länsväg AC 1067 på den västerbottniska sidan. Det är på den västerbottniska sidan som mätningarna gjorts. Siffrorna har tillhandahållits av Strömsunds kommun. De som passerar vägmätningen har med största sannolikhet också passerat fågelskyddsområdet som ligger på den jämtländska delen av vägen då det inte finns några naturliga resmål som gör att man bara reser en del av vägens sträckning.

Ett ärende ligger hos Bergsstaten om att öppna den stängda Stekenjokkgruvan. Om gruvan blir verklighet kommer trafiken, särskilt den tunga trafiken, längs länsväg Z 824 att öka kraftigt vilket riskerar att skapa ytterligare störningar för häckande fåglar. Länsstyrelsen Jämtland har uppmärksammat Länsstyrelsen Västerbotten på behovet av att utreda detta särskilt i kommande miljöprovning samt att ställa krav på fågelinventeringar längs med väg Z 824 före, under och efter ett öppnande av gruvan.

Fordonstrafiken som räknats från 2018-2023 längs med Vildmarksvägen, Stekenjokkplatån i Västerbotten.

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fordon totalt under året	24700	-	38780	40586	30416	34251
Fordon 10/6-10/7	-	-	16800	10036	8105	8927
Tunga fordon totalt under året	-	-	-	9.8% (ca 3977)	2.5% (ca 760)	2.5% (ca 856)

Samråd

Markägare, innehavare av särskild rätt inom området, berörda kommuner, ett flertal berörda myndigheter, intresseorganisationer samt företag verksamma i området har getts möjlighet att yttra sig över förslaget till beslutet om fågelskyddsområdet.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsens bedömning är att fågellivet i området har ett fortsatt högt skyddsvärde och att beslut om fågelskyddsområde behövs för att värna olika fågelarter och skydda deras häckning inom ett lättillgängligt fjällområde. Länsstyrelsen bedömer att ett beträdnadsförbud från 10 juni till 10 juli är nödvändigt för att en allmänhet inte ska störa häckande fåglar, för att området inte ska vara tillgängligt för ägg och boplundrare, samt att möjliggöra en effektiv tillsyn av fågelskyddsområdet. Inför det här beslutet har gränsdragningen setts över för att se om förbudsområdet kunnat minskas ytterligare. Då inga nya uppgifter tillkommit som kunnat tala för ytterligare en minskning kvarstår gränsdragningen av fågelskyddsområdet som beslutades 2021.

Fågelskyddsområdets föreskrifter tillåter inte att området utanför vägbanan beträds, med undantag för väghållaren i samband med underhåll av vägen. Området närmast vägbanan blir tidigt snöfritt och där har många fåglar sin häckning. Förutom att färdas på Vildmarksvägen är det tillåtet att stanna till på parkerings- och informationsplatser invid vägen. Undantaget från beträdnadsförbudet är också en vandringsled från Vildmarksvägen till Børgefjells Nationalpark på den norska sidan och en vandringsled från Vildmarksvägen till Skåarnja. Innehavare av giltigt fiskekort har även möjlighet att via en upplåten led ta sig från Vildmarksvägen till fiskevattnet övre Raavrejaevrie med närliggande små tjärnar som också ingår i fiskekortet. Samma led går i motsatt riktning till utkanten av fågelskyddsområdet och möjliggör färd till Domprosten. Företag och organisationer kan dessutom söka Länsstyrelsens tillstånd för att utföra färdledarleda friluftaktiviteter inom området, under förutsättning att hänsyn till fågellivet tas. Renskötsel får bedrivas i området.

Länsstyrelsen har bedömt möjligheten till alternativa övervakningsmetoder, men har på grund av områdets storlek och rådande situation inte bedömt det vara möjligt.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808) får Länsstyrelsen meddela föreskrifter som inskränker på markägarens eller allmänhetens

rätt att uppehålla sig inom ett område om det behövs för särskilt skydd för en djurart.

10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ger Länsstyrelsen rätt att meddela föreskrifter om förvaltningen av djur och växtskyddsområden.

Information

Enligt 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får Länsstyrelsen meddela dispens från föreskrifter den har meddelat för ett djurskyddsområde om det finns särskilda skäl. En sådan dispens får ges endast om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att fågelskyddsområdets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar.

Utöver fågelskyddsområdets föreskrifter gäller fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

Intresseprövning

Föreskrifterna är framtagna för att tillgodose syftet med skyddet och är anpassade till fågelskyddsområdets värden och den hotbild som föreligger. Föreskrifterna är avsedda att begränsa störning på fågellivet under häckningsperiod, samt möjliggöra effektiv tillsyn. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark och vattenområden m.m. att beslutet om ändrade föreskrifter och utbredning av området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens 3 och 4 kapitel samt att det är förenligt med för området gällande kommunal översiktsplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att skäl saknas för att genomföra en särskild konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om

Enligt sändlista

konsekvensutredning vid regelgivning. De föreslagna föreskrifterna utgörs av bestämmelser som under en kort period begränsar rätten att färdas och vistas i ett begränsat område. Föreskrifterna förändrar till viss del förutsättningarna för företag som i sin verksamhet allemansrättsligt nyttjar området, genom att tillstånd från Länsstyrelsen krävs. Konsekvenserna för allmänheten eller i övrigt bedöms sammantaget vara så begränsade att det saknas skäl för att en särskild konsekvensutredning.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Enligt sändlista

Bilagor

Bilaga 1: Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Bilaga 2: Karta över fågelskyddsområdet

Bilaga 3: Översiktskarta

REMISS

Du kan överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos mark- och miljödomstolen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Jämtlands län antingen via e-post; jamtland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Jämtlands län, 831 86 Östersund.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det mark- och miljödomstolen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

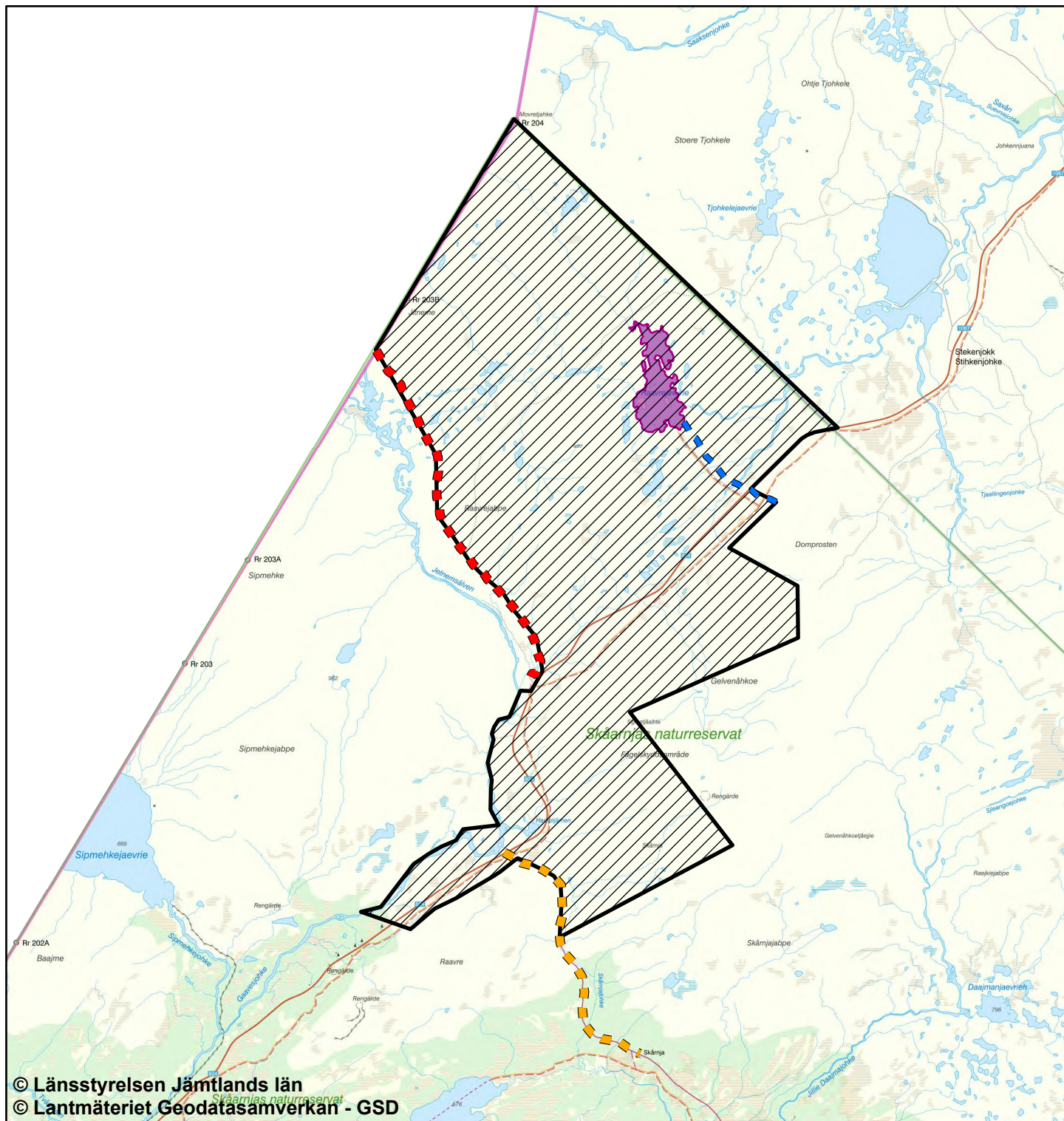
Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post jamtland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 30 00. Ange ärendets diarienummer.

Fågelskyddsområde Skåarnja Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Föreskriftsområde, beträdnadsförbud 10 juni - 10 juli
- Led längs Jettensälven, omfattas av föreskrift b)
- Led mot Skåarnja, omfattas av föreskrift c)
- Led till Raavrenjaevrie, omfattas av föreskrift d)
- Sjön Raavrenjaevrie, omfattas av föreskrift d)

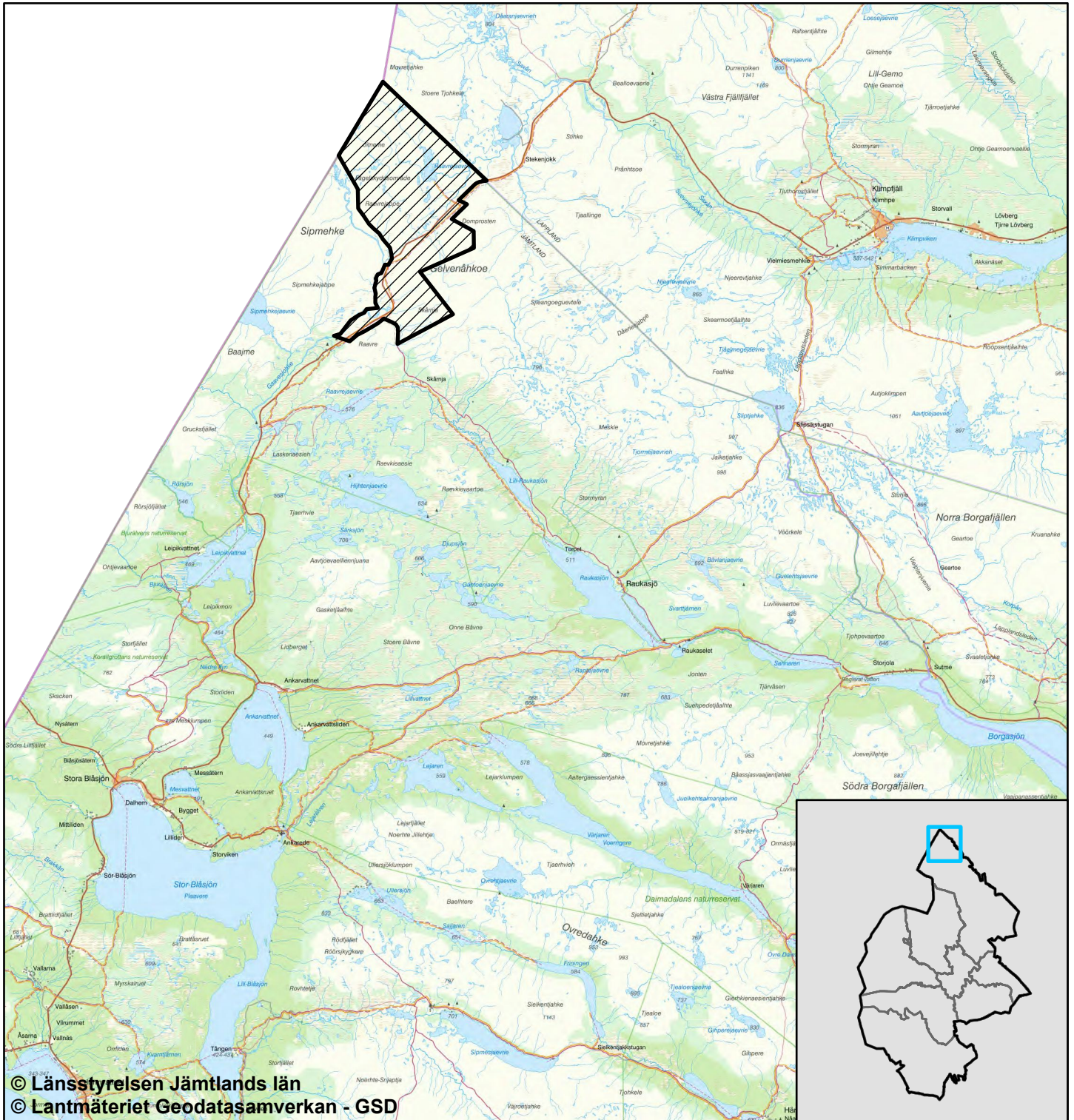
0 2 4 km

Skala: 1:80 000

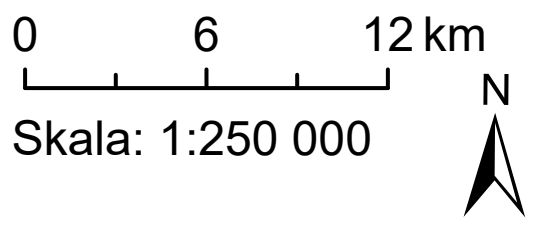

Fågelskyddsområde Skåarnja Översiktskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

 Fågelskyddsområde Skåarnja

SWEREF 99 TM

**Byrkije nasjonalparkstyret/
Børgefjell nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte:
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no/borgefjell>

Länsstyrelsen Jämtlands län
Residensgränd 7
831 86 ÖSTERSUND

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2024/4559-0 432.3

Deres ref. diarienummer 8588-2023

Dato 23.04.2024

Remiss Skåarnja fågelskyddsområde i Strömsunds kommun - uttalelse fra Børgefjell nasjonalparkstyret.

Vi viser til Deres remiss for Skåarnja fågelskyddsområde i Strömsunds kommun med diarienummer 8588-2023

Børgefjell nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet for Børgefjell nasjonalpark har ingen innvendinger eller kommentarer til videreføring av Skåarnja fågelskyddsområde.

Med hilsen

Ellen Schjølberg
Leder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Beslut om bildande av fågelskyddsområdet Skåarnja inom delar av fastigheten Blåsjöfjäll 1:1 och Orrnäsfjäll 1:1, Strömsunds kommun

Uppgifter om fågelskyddsområdet

Namn:	Skåarnja
Kommun:	Strömsund
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	I norra delen av länet, längs länsväg Z 824 cirka 15 kilometer norr om Ankarvattnet.
Fastigheter:	Delar av Blåsjöfjäll 1:1, Orrnäsfjäll 1:1
Markägare:	Statens Fastighetsverk
Areal:	4 012 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808), samt 10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att följande föreskrifter ska gälla till skydd för fåglar och fåglars häckning i det område som markerats i karta, bilaga 2. Beslutet gäller till och med 10 juli 2029 och ersätter det tidigare beslutet (Dnr 511-1008-2021) i och med att det vinner laga kraft.

Syftet med beslutet är att värna fågellivet och skydda hotade fjällfåglars häckningsområde, deras ägg och bon under häckningsperioden.

Fågelskyddsområdet omfattar båda sidor om länsväg Z 824 och framgår av bilagd karta.

Avgränsningen sträcker sig från bron över Gaavesjohke i höjd med Raavre i söder, västerut längs västra sidan av Gaavesjohke, från länsväg Z 824 längs med den led som går nordväst om Jetnemsälven. Den fortsätter sedan på ett avstånd av cirka 300 meter öster om Jetnemsälven mot norska gränsen och därefter längs riksgränsen, samt norrut längs länsgränsen mot Västerbotten. Österut går avgränsningen längs länsväg Z 824, därefter på ett avstånd som varierar mellan en och tre kilometer öster om länsväg Z 824 mellan topparna 1144, 1032 och höjdryggen 1050 meter över havet, samt söderut längs leden från Skåarnja mot länsväg Z 824. (Se bilaga 2)

Med stöd av miljöbalken 7 kap. 30§ börjar föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt miljöbalken 7 kap. gälla omedelbart, även om de överklagas. Hur beslutet överklagas framgår av bilaga 1.

Fågelskyddsområdets namn skall vara **Skåarnja fågelskyddsområde**.

Föreskrifter

Inom området råder förbud att under perioden 10 juni till och med 10 juli:

1. Färdas eller uppehålla sig med undantag av
 - a) vägbanan (länsväg Z 824), samt iordningställda parkerings och informationsplatser invid väg
 - b) markerad led från länsväg Z 824 längs Jetnemsälven till norska gränsen, markerad i karta, bilaga 2,
 - c) markerad led från länsväg Z 824 till Skåarnja, markerad i karta bilaga 2,
 - d) markerad led från länsväg Z 824 till sjön Raavrejaevrie och i karta, bilaga 2. Innehavare av giltigt fiskekort får nyttja leden i samband med fiske under upplåtelsestid som sammanfaller med beträdnadsförbudet. Vidare får innehavare av giltigt fiskekort beträda isen. Vid isfritt vatten får fiskekortsinnehavaren beträda stranden men inte vika mer än 50 meter från vattenlinjen.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan ska inom andra lagar och förordningar inte utgöra något hinder för:

- a) statlig tjänsteman i tjänsteutövning och inte heller personal som på Länsstyrelsens uppdrag övervakar eller inventerar i området.
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437), framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförordningen (1978:594) eller vid skydds jakt på rovdjur enligt jaktförordningen (1987:905).
- c) Förvaltaren eller den förvaltaren uppdrar åt att bedriva skydds jakt efter myndighetsbeslut med stöd av jaktförordningen.

Enligt sändlista

- d) väghållare att beträda hela vägområdet av länsväg Z 824 som ligger inom förbudsområdet i samband med drift och underhåll av vägen.
- e) Länsstyrelsen att ge tillstånd för fågelinventeringar eller annan liknande undersökning.
- f) Länsstyrelsen att ge företag och organisationer tillstånd för färdledarledda friluftaktiviteter.

Länsstyrelsen Jämtland ska vara naturvårdsförvaltare av fågelskyddsområdet avseende information, skyltning och uppföljning av djurlivet.

Beskrivning av ärendet

2012 fattade Länsstyrelsen i Jämtlands län beslut om interimistiskt förbud inom ett område som ungefär motsvarar den utbredning som naturreservatet Skåarnja har idag. Detta beslut togs efter underrättelse från Rikskriminalpolisen om att många fågelarters bon systematiskt plundrats på ägg i området under lång tid. Länsstyrelsen fattade därför beslut om ett beträdnadsförbud och tillsynen av området förstärktes under denna period. Beslutet gällde i tre år med start 2012 och förlängdes sedan två gånger med ett år i taget. Parallellt påbörjade Länsstyrelsen arbetet med att bilda ett naturreservat i området där föreskrifterna skulle innefatta beträdnadsförbud under fåglarnas häckningstid. Beträdnadsförbudet tog senare bort ur reservatsförslaget då Länsstyrelsen gjorde bedömningen att ett separat beslut om fågelskyddsområde med beträdnadsförbud ger bättre möjligheter att följa upp och eventuellt anpassa områdets utformning.

Beslut om naturreservatet Skåarnja togs 2017, men något fågelskyddsområde hann inte bildas det året. Istället kom beslut om fågelskyddsområde att gälla under 2018–2020. Under den perioden utfördes tre fågelinventeringar i området av Birdlife Sverige och Länsstyrelsen. Hela området definieras som en viktig ”hot spot” för fjällfåglar i södra fjällområdet. Under perioden 2021–2023 har inga nya inventeringar utförts i området.

År 2021 togs ytterligare ett beslut om fågelskyddsområde som gällde fram till 2023. I det beslutet så hade ytan på det skyddade området minskats efter en utvärdering av gränsdragningen.

Tillsyn

Ansvaret för tillsynen ligger på Länsstyrelsen. Under perioden för beträdnadsförbudet under 2022 utfördes sporadisk tillsyn i

förbudsområdet. Det genomfördes då 56 ingripanden mot personer som trotsade beträdnadsförbudet, två av dessa åtalades för brott mot beträdnadsförbudet. Innan förbudsperioden hade cirka 400 skyltar med information om beträdnadsförbudet satts upp.

Inför 2023 sattes skyltarna åter upp med information om beträdnadsförbudet. Minskade anslag gjorde att tillsyn inte kunde bedrivas lika intensivt under perioden för beträdnadsförbudet det året.

Fordonsräkning Vildmarksvägen

En räkning av fordon som passerar på Vildmarksvägen, Stekenjokksplatån har utförts. Länsväg Z 824 utgör en del av Vildmarksvägen i Jämtland och övergår i länsväg AC 1067 på den västerbottniska sidan. Det är på den västerbottniska sidan som mätningarna gjorts. Siffrorna har tillhandahållits av Strömsunds kommun. De som passerar vägmätningen har med största sannolikhet också passerat fågelskyddsområdet som ligger på den jämtländska delen av vägen då det inte finns några naturliga resmål som gör att man bara reser en del av vägens sträckning.

Ett ärende ligger hos Bergsstaten om att öppna den stängda Stekenjokkgruvan. Om gruvan blir verklighet kommer trafiken, särskilt den tunga trafiken, längs länsväg Z 824 att öka kraftigt vilket riskerar att skapa ytterligare störningar för häckande fåglar. Länsstyrelsen Jämtland har uppmärksammat Länsstyrelsen Västerbotten på behovet av att utreda detta särskilt i kommande miljöprovning samt att ställa krav på fågelinventeringar längs med väg Z 824 före, under och efter ett öppnande av gruvan.

Fordonstrafiken som räknats från 2018-2023 längs med Vildmarksvägen, Stekenjokkplatån i Västerbotten.

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Fordon totalt under året	24700	-	38780	40586	30416	34251
Fordon 10/6-10/7	-	-	16800	10036	8105	8927
Tunga fordon totalt under året	-	-	-	9.8% (ca 3977)	2.5% (ca 760)	2.5% (ca 856)

Samråd

Markägare, innehavare av särskild rätt inom området, berörda kommuner, ett flertal berörda myndigheter, intresseorganisationer samt företag verksamma i området har getts möjlighet att yttra sig över förslaget till beslutet om fågelskyddsområdet. Flera yttranden inkom och länsstyrelsen har beaktat alla yttranden i sin bedömning.

Konsultation

Ärendet har konsulterats enligt lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsens bedömning är att fågellivet i området har ett fortsatt högt skyddsvärde och att beslut om fågelskyddsområde behövs för att värna olika fågelarter och skydda deras häckning inom ett lättillgängligt fjällområde. Bedömningen har gjorts utifrån underlag från tidigare inventeringar och ingripanden i det utpekade området samt kunskapen om att plundringen av fågelbon tidigare skett systematiskt och över lång tid. Länsstyrelsen bedömer därför att ett beträdnadsförbud från 10 juni till 10 juli är nödvändigt för att en allmänhet inte ska störa häckande fåglar, för att området inte ska vara tillgängligt för ägg och boplundrare, samt att möjliggöra en effektiv tillsyn av fågelskyddsområdet. Inför det här beslutet har gränsdragningen setts över för att se om förbudsområdet kunnat minskas ytterligare. Då inga nya uppgifter tillkommit som kunnat tala för ytterligare en minskning kvarstår gränsdragningen av fågelskyddsområdet som beslutades 2021. Länsstyrelsen bedömer också att öppningen av Stekenjokkgruvan som planeras i Västerbotten, om den blir verklighet, kommer öka den tunga trafiken längs vägen. Ökad trafik och då särskilt tung trafik stärker behovet av ett skydd av fåglarna i närområdet av länsväg Z 824.

Fågelskyddsområdets föreskrifter tillåter inte att området utanför vägbanan beträds, med undantag för väghållaren i samband med underhåll av vägen. Området närmast vägbanan blir tidigt snöfritt och där har många fåglar sin häckning. Förutom att färdas på Länsväg Z 824 är det tillåtet att stanna till på parkerings- och informationsplatser invid vägen. Det finns flertalet parkeringsplatser och goda möjligheter för den som vill stanna till i området utan att bryta mot beträdnadsförbudet. Undantaget från beträdnadsförbudet är också en vandringsled från länsväg Z 824 till Børgefjells Nationalpark på den norska sidan och en vandringsled från länsväg Z 824 till Skåarnja. Innehavare av giltigt fiskekort har även möjlighet att via en upplåten led ta sig från länsväg Z 824 till fiskevattnet övre Raavrejaevrie med närliggande små tjärnar som också ingår i fiskekortet. Avståndet som innehavare av giltigt fiskekort

får avvika från vattenlinjen har kortats ned från 100 meter i tidigare beslut till 50 meter i det här beslutet för att ytterligare förstärka skyddet av häckande fåglar. Samma led går i motsatt riktning till utkanten av fågelskyddsområdet och möjliggör färd till Domprostén. Företag och organisationer kan dessutom söka Länsstyrelsens tillstånd för att utföra färdledarledda friluftaktiviteter inom området, under förutsättning att hänsyn till fågellivet tas. Renskötsel får bedrivas i området.

I arbetet med att ta fram beslutet har en dialog förts med Länsstyrelsen Västerbotten huruvida det finns ett behov av skydd även på den västerbottniska sidan av länsgränsen. I den dialogen har det framkommit Länsstyrelsen Västerbotten i dagsläget inte har några planer på att införa ett sådant skyddat område. Det påverkar inte Länsstyrelsen Jämtlands bedömning av att området som utpekats i det här beslutet är i ett starkt behov av skydd.

Länsstyrelsen har bedömt möjligheten till alternativa övervakningsmetoder, men har på grund av områdets storlek och rådande situation inte bedömt det vara möjligt.

Markägaren Statens fastighetsverk (SFV) har i sitt yttrande skrivit att Länsstyrelsen i möjligaste mån bör hålla SFV:s marker öppna. Då det inte är möjligt så är SFV:s ståndpunkt att fågelskyddsområdet under kommande år fortsatt bör utvärderas för att se om det är möjligt att i stället skydda fågellivet med information och bevakning. Länsstyrelsen kommer att beakta synpunkterna om möjliga alternativa åtgärder i stället för ett beträdnadsförbud i sitt fortsatta arbete med skydd av häckande fåglar i det berörda området.

Strömsunds kommun anser i sitt yttrande att undantaget från beträdnadsförbudet för fiskekortsinnehavare är inkonsekvent då detta kan komma att utnyttjas eftersom vem som helst kan lösa fiskekort. De anser därför att undantaget för leden mot skön Raavrejvarie bör vara generellt eller tas bort i sin helhet. Länsstyrelsen kommer att ta med synpunkten i det fortsatta arbetet i området.

Statens geologiska undersökning (SGU) har yttrat att det finns ett av SGU utpekade riksintresse (Stekenjokk) i området som bör tas med i avvägningen av intressen. Länsstyrelsen tar med sig informationen i det fortsatta arbetet i området.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Med stöd av 7 kap. 12§ miljöbalken (1998:808) får Länsstyrelsen meddela föreskrifter som inskränker på markägarens eller allmänhetens

rätt att uppehålla sig inom ett område om det behövs för särskilt skydd för en djurart.

10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ger Länsstyrelsen rätt att meddela föreskrifter om förvaltningen av djur och växtskyddsområden.

Information

Enligt 9 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får Länsstyrelsen meddela dispens från föreskrifter den har meddelat för ett djurskyddsområde om det finns särskilda skäl. En sådan dispens får ges endast om det är förenligt med föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att fågelskyddsområdets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar.

Utöver fågelskyddsområdets föreskrifter gäller fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

Intresseprövning

Föreskrifterna är framtagna för att tillgodose syftet med skyddet och är anpassade till fågelskyddsområdets värden och den hotbild som föreligger. Föreskrifterna är avsedda att begränsa störning på fågellivet under häckningsperiod, samt möjliggöra effektiv tillsyn. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark och vattenområden m.m. att beslutet om ändrade föreskrifter och utbredning av området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens 3 och 4 kapitel samt att det är förenligt med för området gällande kommunal översiktsplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att skäl saknas för att genomföra en särskild konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om

Enligt sändlista

konsekvensutredning vid regelgivning. De föreslagna föreskrifterna utgörs av bestämmelser som under en kort period begränsar rätten att färdas och vistas i ett begränsat område. Föreskrifterna förändrar till viss del förutsättningarna för företag som i sin verksamhet allemansrättsligt nyttjar området, genom att tillstånd från Länsstyrelsen krävs. Konsekvenserna för allmänheten eller i övrigt bedöms sammantaget vara så begränsade att det saknas skäl för att en särskild konsekvensutredning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med naturvårdshandläggare Irene Hjort som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Susanna Löfgren samt funktionschef Annelie Johansson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Enligt sändlista

Bilagor

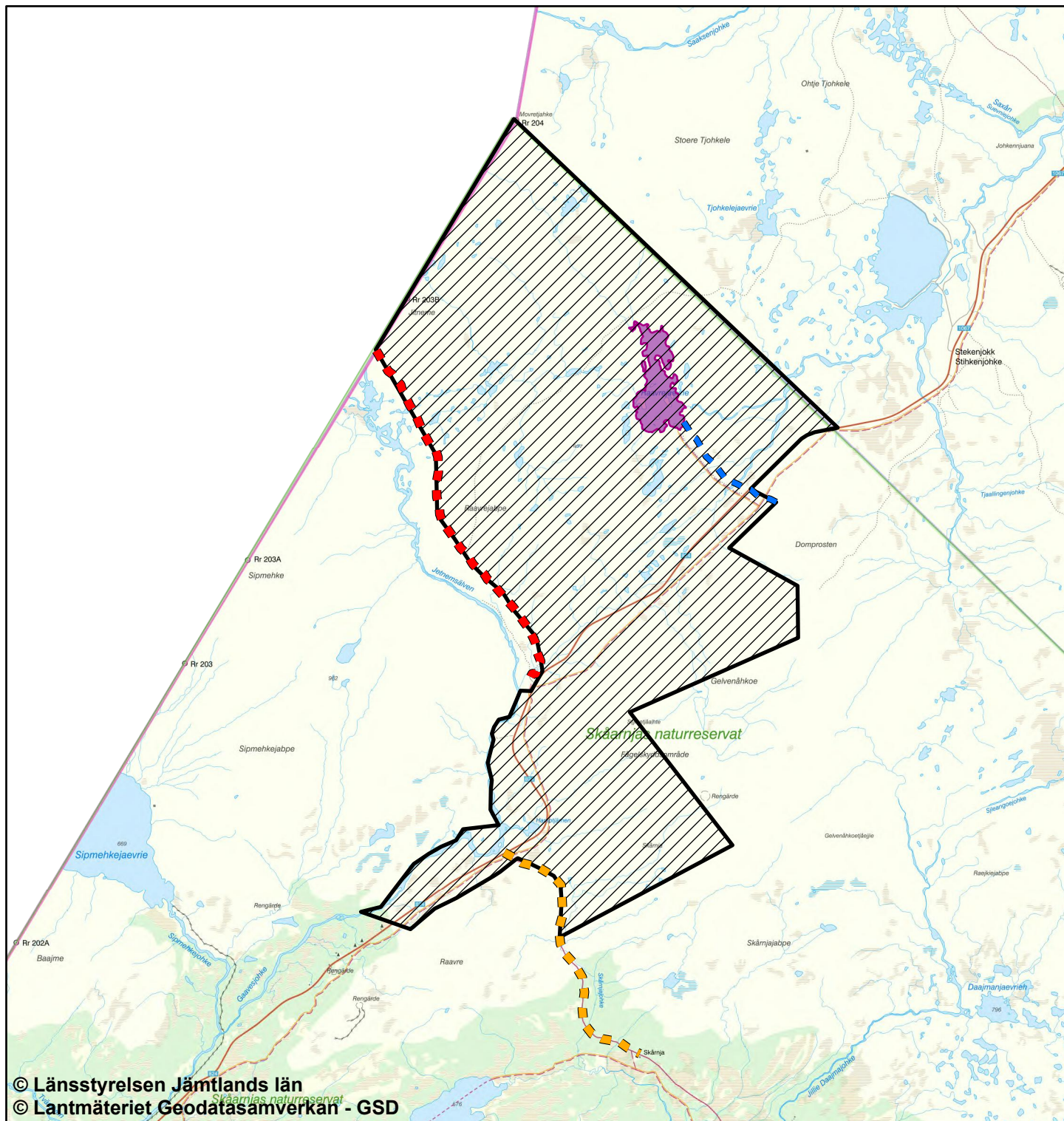
Bilaga 1: Överklagandehänvisning mark- och miljödomstolen

Bilaga 2: Karta över fågelskyddsområdet

Bilaga 3: Översiktskarta

Fågelskyddsområde Skåarnja Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

- Föreskriftsområde, beträdnadsförbud 10 juni - 10 juli
- Led längs Jettensälven, omfattas av föreskrift b)
- Led mot Skåarnja, omfattas av föreskrift c)
- Led till Raavrenjaevrie, omfattas av föreskrift d)
- Sjön Raavrejaevrie, omfattas av föreskrift d)

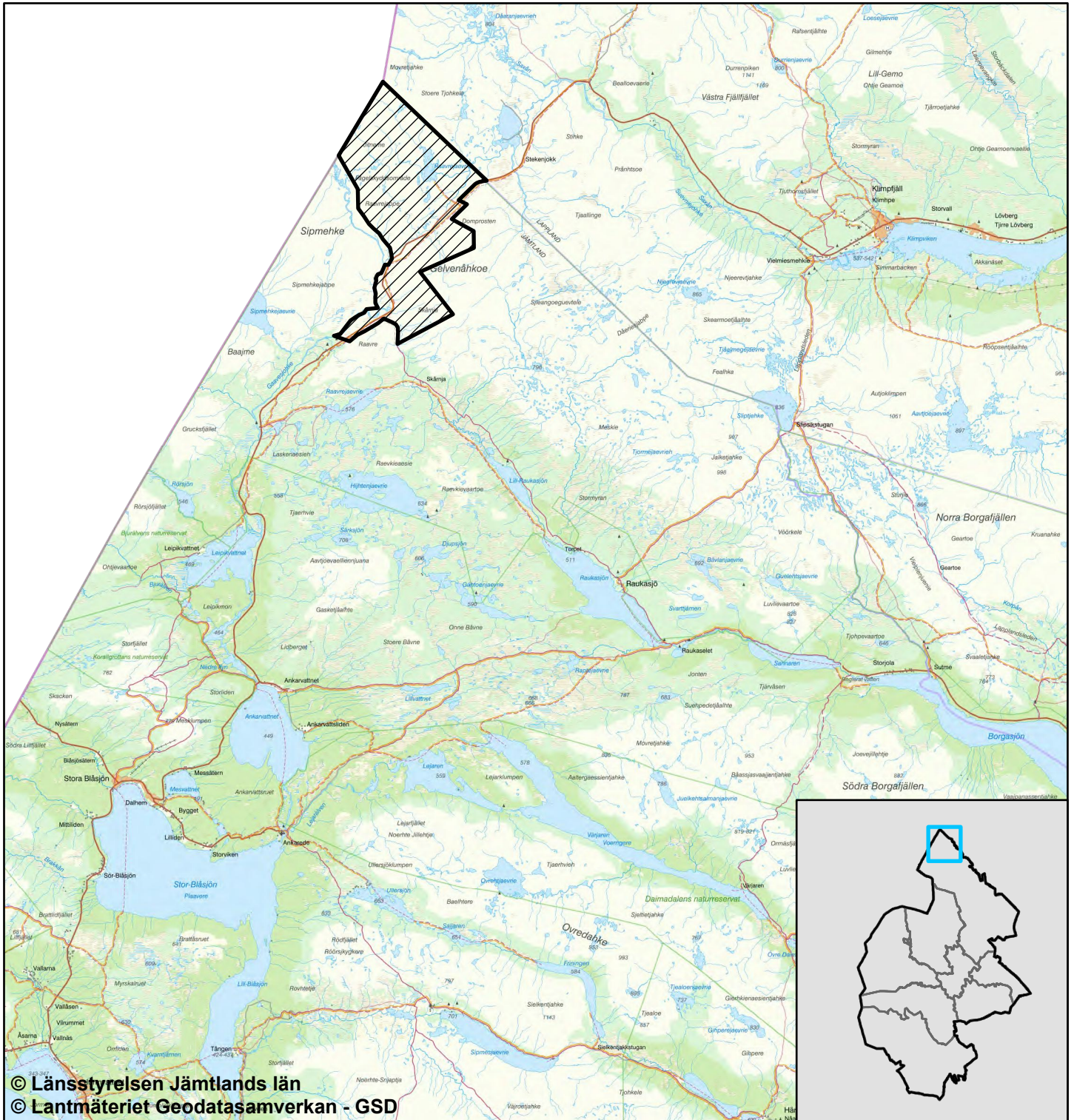
0 2 4 km

Skala: 1:80 000

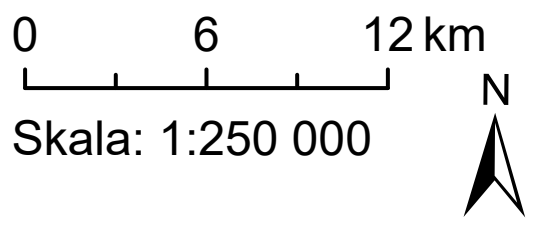

Fågelskyddsområde Skåarnja Översiktskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

 Fågelskyddsområde Skåarnja

SWEREF 99 TM

Fra: Camilla Knutsen[Camilla.Knutsen@miljodir.no]
Sendt: 15.05.2024 08:04:47
Til: Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no]
Tittel: SV: Status forskriftsmaler/forskriftsendringer

Hei

Vi har dessverre ikke fått noen nye signaler fra KLD om når de nye forskriftsmalene kommer. Beklager dette.

Hilsen

Camilla Knutsen

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 97 15 32 79

camilla.knutsen@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Fra: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>
Sendt: tirsdag 14. mai 2024 10:25
Til: Camilla Knutsen <Camilla.Knutsen@miljodir.no>
Emne: Status forskriftsmaler/forskriftsendringer

Hei Camilla

Nå er det ca. ett år siden vi hadde dialog om forskriftsmaler og evt. forskriftsendringer for Børgefjell og Austre Tiplingen lvo. Av ditt svar av 30. mai 2023 fremgikk det at det forventes at arbeidet med å oppdatere forskriftsmalene skal være ferdig i løpet av året og at revisjon av eldre nasjonalparkforskrifter vil bli vurdert etter dette. Nå har vi jo kommet godt inn i 2024 og nasjonalparkstyret etterlyser status på dette. Så vi lurer på hvordan status er pt. og om Børgefjell evt. ligger i løpa for å få gjennomført forskriftsendringer, da både for nasjonalparken og landskapsvernområde

Med vennlig hilsen
Tore Tødås

nasjonalparkforvalter
Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Fra: Sissel Grongstad[sissel.grongstad@fjellstyrene.no]
Sendt: 14.05.2024 11:52:57
Til: Tødås, Tore[tore.todas@statsforvalteren.no]
Kopi: John Petter Mellingen[john.petter@jegerpodden.no];
Tittel: Børgefjellburgeren - søknad om tilskudd

Hei Tore

Viser til tidligere telefonsamtale om prosjektet.

Børgefjellburgeren

Visit Namsskogan har i vinter igangsatt et prosjekt der målet er å få en spesialdesignet burger – Børgefjellburgeren.

Svein Jæger Hansen har sammen med ARV laget en helt ny burger basert på lokale råvarer (ren, elg, einebær), og Svein Jæger Hansen har igjen komponert dette til en ferdig burger (se bilde).

Under Visit Namsskogan sitt årsmøte ble første prøvesmaking gjennomført, og det var udelt positive tilbakemeldinger fra aktørene ☐☐

Børgefjellburgeren skal pr nå selges som et ferdig tilberedt måltid over disk, og fire av våre utsalgssteder har vært på kurs og fått være med på siste finish.

Vi har satt en designer på arbeidet med bordbrosjyre og plakat, og vi er nå i slutfasen der tekst skal lages.

Det er ønskelig å sy teksten sammen slik at nasjonalparkens verdier, Namsskogan som nasjonalparkkommune og smakene av Børgefjellburgeren faller naturlig sammen.

Visit Namsskogan står som prosjekteier og vil bruke sin egen logo, samt nasjonalparkkommunetilhørighetslogoen, med QR-koder som kan linkes videre.

ARV er også med som sponsor med sin logo.

Om burgeren blir en suksess og en merkevare for området , kan det hende vi ser at det er ønskelig å utvide salgsområdet. Dette må vi ta stilling til etter hvert.

Er det noe mulighet til å få noe tilskudd til trykk og lansering av Børgefjellburgeren..?
F.eks kr 20.000 hadde kommet godt med.

Og er det kurant å lenke til nasjonalparkens offisielle sider via QR-koden..?

Vi håper nasjonalparkstyret ser dette som et positivt tiltak for Børgefjellområdet og vi er takknemlige for rask avklaring.

Ring meg gjerne.

På vegne av styret i Visit Namsskogan og

Vennlig hilsen

NAMSSKOGAN FJELLSTYRE

Sissel K Grongstad

Daglig leder/Fjelloppsyn

Tlf 415 58 176

Se vår hjemmeside: www.namsskogan-fjellstyre.no

Følg oss også på [Facebook!](#)

Kjøp jakt- og fiskekort eller lei en av våre hytter på www.inatur.no

NOE FAKTATEKST SOM KAN BRUKES

Børgefjell er et storslaget fjellområde som strekker seg fra Namsskogan og Grane i vest til Røyrvik og Hattfjelldal i øst. I Børgefjell finner du vill og urørt natur med noen av de ypperste kvalitetene norsk høg fjell kan by på. Les mer om Børgefjell nasjonalpark i linkene under.

Børgefjell is a magnificent mountain area and one of the oldest national parks in Norway. The area is in the north and east of Namsskogan, and you can go hiking for an hour or two to find wild nature with the very best qualities. Read more about Børgefjell national park in the links below.

Børgefjellburgeren gjenspeiler fjellenes magi og er et rent og spesialdesignet produkt laget av lokale råvarer som elg, rein og einebær. Når du tar en bit av Børgefjellburgeren blir du omfavnet av smakene av fjell og villmark. Enten du er en eventyrlysten vandrer eller en genuin matentusiast på jakt etter noe unikt, så er Børgefjellburgeren å anbefale!

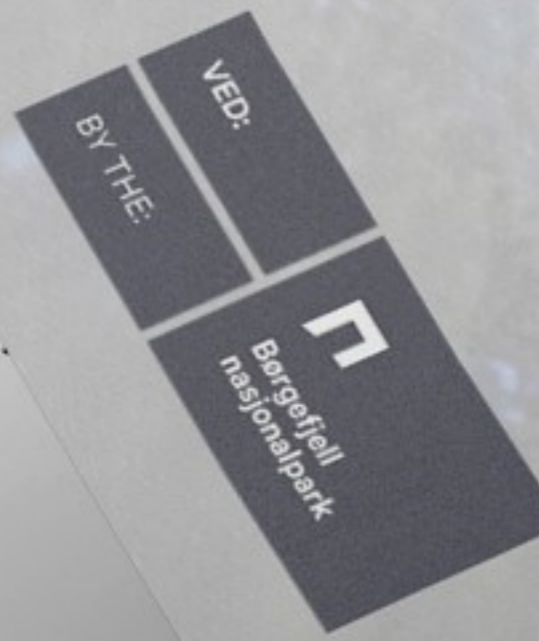
Velbekomme!

The Børgefjell Burger reflects the magic of the mountains and is a clean and specially designed product made from local ingredients such as elk, reindeer and juniper berries. Take a bite of the Børgefjell burger and you'll be embraced by the taste of mountains and wilderness. Whether you are an adventurous wanderer or a genuine food enthusiast looking for something unique, the Børgefjell Burger is highly recommended!

You're welcome!

BØRGEFFELL- BURGER'N

NYTT
NAMS
SKÖGAN

PRØV DEN NYE

MED FOKUS PÅ Å FREMME
HAR KORK SVEIN JAGER HANJEN

FAKTISK SÅ...
LOREM IPSUM DOLOR SIT AMET.
CONSECTEUR ADIPISCING ELIT.
SED DO EUISMOD TEMPOR INCI-

BØRGEFFELLBURGEREN ER...
LOREM IPSUM DOLOR SIT AMET.
CONSECTEUR ADIPISCING ELIT.
SED DO EUISMOD TEMPOR INCI-

BØRGEFJELL- BURGER'N

249,-

NORSK

BØRGEFJELL

-ER ET STORSLAGENT FJELLOMRÅDE SOM STREKKER SEG FRA NAMSSKOGAN OG GRANE I VEST TIL RØYRVIK OG HATTFJELLDAL I ØST. I BØRGEFJELL FINNER DU VILL OG URØRT NATUR MED NOEN AV DE YPPERSTE KVALITETENE NORSK HØGFJELL HAR Å BY PÅ.

LES MER OM BØRGEFJELL NASJONALPARK I LINKENE UNDER.

BØRGEFJELLBURGEREN

-GJENSPEILER FJELLENES MAGI, OG ER ET RENT OG SPESIALDESIGNET PRODUKT LAGET AV LOKALE RÅVARER SOM BL.A. ELG, REIN OG EINEBÆR!

NÅR DU TAR EN BIT AV BØRGEFJELLBURGEREN BLIR DU OMFAVNET AV SMAKENE AV FJELL OG VILLMARK. ENTEN DU ER EN EVENTYRLYSTEN VANDRER ELLER EN MATENTUSIAST PÅ JAKT ETTER NOE UNIKT, ER BØRGEFJELLBURGEREN ABSOLUTT Å ANBEFALE!

VELBEKOMME!

ENGLISH

BØRGEFJELL

-IS A MAGNIFICENT MOUNTAIN AREA AND ONE OF THE OLDEST NATIONAL PARKS IN NORWAY. THE AREA IS LOCATED IN THE NORTH AND EAST OF NAMSSKOGAN, WHERE WILD NATURE WITH THE VERY BEST QUALITIES IS ONLY A HIKE AWAY.

READ MORE ABOUT BØRGEFJELL NATIONAL PARK IN THE LINKS BELOW.

THE BØRGEFJELL BURGER

-REFLECTS THE MAGIC OF THE MOUNTAINS, AND IS A CLEAN AND SPECIALLY DESIGNED PRODUCT MADE FROM LOCAL INGREDIENTS SUCH AS ELK, REINDEER AND JUNIPER BERRIES!

TAKE A BITE AND BE EMBRACED BY THE TASTE OF MOUNTAINS AND WILDERNESS. WHETHER YOU ARE AN ADVENTUROUS WANDERER OR FOOD ENTHUSIAST LOOKING FOR SOMETHING UNIQUE, WE HIGHLY RECOMMEND THE BØRGEFJELL BURGER!

YOU'RE WELCOME!

ALLERGENER/ALLERGIES:
SOYA/SOY, GLUTEN, SESAM/SESAME, MELK/MILK, EGG/EGGS

VISIT NAMSSKOGAN

BØRGEFJELL NASJONALPARK

VISIT
NAMS
SKOGAN

ARV
ARCTIC ARIN OG VILT

Fra: Tødås, Tore[]
Sendt: 16.05.2024 13:11:00
Til: Sissel Grongstad[sissel.grongstad@fjellstyrene.no]
Kopi: John Petter Mellingen[john.petter@jegerpodden.no];Ellen Schjølberg[Ellen.Schjolberg@grane.kommune.no];
Tittel: SV: Børgefjellburgeren - søknad om tilskudd

Hei!

Dette ser jo veldig lekkert ut. Når det gjelder utkast til tekst har vi innspill om ikke å bruke ordet «urørt» da dette er feil. Ellers synes vi teksten er veldig god, bra denne er kort og konsis. Ikke noe problem å lenke til nasjonalparkens nettsider for mer informasjon, korrekt adresse er <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Når det gjelder økonomisk bidrag er dette diskutert med leder i nasjonalparkstyret. Konklusjonen blir her at vi dessverre ikke har mulighet til å bidra med økonomisk tilskudd. Nasjonalparkstyret har ikke egne midler som er myntet på tilskudd til aktører som utvikler produkter eller tjenester der merkevaren Norges nasjonalparker tas i bruk. Slike midler må omsøkes fra kommuner, innovasjon Norge, Børgefjell utvikling eller andre organ som har søknadsbaserte midler til næringsutvikling.

Lykke til videre.

Med vennlig hilsen

Tore Tødås

nasjonalparkforvalter

Børgefjell/Byrkije nasjonalpark.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/
Børgefjell nasjonalparkstyre**

Telefon: 74 16 80 82

Hjemmesider: <https://borgefjellnasjonalpark.no/>

Følg oss på
Facebook

Fra: Sissel Grongstad <sissel.grongstad@fjellstyrene.no>

Sendt: tirsdag 14. mai 2024 11:52

Til: Tødås, Tore <tore.todas@statsforvalteren.no>

Kopi: John Petter Mellingen <john.petter@jegerpodden.no>

Emne: Børgefjellburgeren - søknad om tilskudd

Hei Tore

Viser til tidligere telefonsamtale om prosjektet.

Børgefjellburgeren

Visit Namsskogan har i vinter igangsatt et prosjekt der målet er å få en spesialdesignet burger – Børgefjellburgeren.

Svein Jæger Hansen har sammen med ARV laget en helt ny burger basert på lokale råvarer (ren, elg, einebær), og Svein Jæger Hansen har igjen komponert dette til en ferdig burger (se bilde).

Under Visit Namsskogan sitt årsmøte ble første prøvesmaking gjennomført, og det var udelt positive tilbakemeldinger fra aktørene 😊

Børgefjellburgeren skal pr nå selges som et ferdig tilberedt måltid over disk, og fire av våre utsalgssteder har vært på kurs og fått være med på siste finish.

Vi har satt en designer på arbeidet med bordbrosjyre og plakat, og vi er nå i slutfasen der tekst skal lages.

Det er ønskelig å sy teksten sammen slik at nasjonalparkens verdier, Namsskogan som nasjonalparkkommune og smakene av Børgefjellburgeren faller naturlig sammen.

Visit Namsskogan står som prosjekteier og vil bruke sin egen logo, samt nasjonalparkkommunetilhørighetslogoen, med QR-koder som kan linkes videre.

ARV er også med som sponsor med sin logo.

Om burgeren blir en suksess og en merkevare for området, kan det hende vi ser at det er ønskelig å utvide salgsområdet. Dette må vi ta stilling til etter hvert.

Er det noe mulighet til å få noe tilskudd til trykk og lansering av Børgefjellburgeren..?
F.eks kr 20.000 hadde kommet godt med.

Og er det kurant å lenke til nasjonalparkens offisielle sider via QR-koden..?

Vi håper nasjonalparkstyret ser dette som et positivt tiltak for Børgefjellområdet og vi er takknemlige for rask avklaring.

Ring meg gjerne.

På vegne av styret i Visit Namsskogan og

Vennlig hilsen

NAMSSKOGAN FJELLSTYRE

Sissel K Grongstad

Daglig leder/Fjelloppsyn

Tlf 415 58 176

Se vår hjemmeside: www.namsskogan-fjellstyre.no

Følg oss også på [Facebook!](#)

Kjøp jakt- og fiskekort eller lei en av våre hytter på www.inatur.no

NAMSSKOGAN FJELLSTYRE

VED:

Bergefjell
nasjonalpark

BY THE:

Fra: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Sendt: 29.05.2024 15:49:34
Til: Ingrid Moe Dahl[ingrid.moe.dahl@miljodir.no]
Tittel: Retningslinjer for møtegodtgjørelse i nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Hei,

Vedlagt er reviderte retningslinjer for møtegodtgjørelse i nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Vi har gjort noen presiseringer i dokumentet fra tidligere basert på spørsmål vi har mottatt knyttet til dette. Satsene er oppdatert i henhold til gjeldende satser fra 1.1.2024. Ber om at dere gjør dokumentet tilgjengelig for styremedlemmene deres.

Hilsen

Ingrid Moe Dahl

seniorrådgiver, seksjon for verneområder

mobil: 414 70 633

ingrid.moe.dahl@miljodir.no

www.miljodirektoratet.no | www.miljostatus.no

sentralbord: 73 58 05 00

Retningslinjer for møtegodtgjøring i verneområde- og nasjonalparkstyrever

(sist revidert mai 2024)

Det tas utgangspunkt i Statens personalhåndbok (kap. 10.14.2, gjeldende fra 1. januar 2024).

Utgangspunktet er at møter kan godtgjøres med **inntil 6 timer pr møtedag** (faktisk medgått tid), og godtgjøring for møteforberedelser (vurderes ut ifra saksmengde – men maksimum møtets lengde). Reisetid inngår ikke i beregnet møtetid.

Det gis ingen kompensasjon for reisetid. Utgifter til reiser i forbindelser med utvalgsmøter gis godtgjøring etter reiseregulativene. En reise varer fra du starter hjemmefra til du er hjemme igjen i klokketimer. Billigste reisemåte skal velges så langt det lar seg gjøre, og det ikke vil medgå vesentlig mer reisetid.

Det beregnes kostgodtgjørelse, etter statens satser. Men husk fratrukk ved servering av måltider (frokost, lunsj og/eller middag).

Utvalgsgodtgjøring er definert som honorar og ikke betaling for tjeneste. Det inngår ikke i feriepengegrunnlaget (jf. SPH pkt. 11.2.3 departementets kommentar til ferieloven § 2 nr. 1 og § 10 nr. 1) og er heller ikke pensjonsgivende Statens pensjonskasse (jf. vedlegg 4 pkt. 1 til Hovedtariffavtalen).

Godtgjøringen er personlig, og den skal derfor ikke utbetales til firma eller til et eventuelt kontorfellesskap.

Utvalgsgodtgjøring utbetales ikke ved sykdom eller annet fravær.

Godtgjøringen kommer i tillegg til ordinær lønn. Tid til utvalgsarbeidet skal ikke innarbeides/trekkes i fleksitiden.

Møtegodtgjøring:

Alle deltagere i styremøtene har rett på møtegodtgjøring etter følgende satser:

Leder: kr 721,- pr time

Øvrige medlemmer: kr 545,- pr time

Leder skal ha ledergodtgjørelse kun for tidsbruk i møter han/hun leder, ellers skal leder ha samme sats som øvrige medlemmer (f.eks. for forberedelser til møter).

Utvalgsgodtgjøring for møteforberedelser er kr 545,- pr time. Denne satsen gjelder både for leder av utvalget, øvrige medlemmer og selvstendig næringsdrivende.

Det gis ikke utvalgsgodtgjøring for statsansatte som deltar i utvalgsarbeid (leder, medlem eller sekretær) hvis arbeidet hører inn under vedkommendes ordinære arbeids- og ansvarsområde.

Selvstendig næringsdrivende

Selvstendig næringsdrivende, som i vesentlig utstrekning har utgifter til f.eks. eget kontor, behov for ekstrahjelp/avløser/vikar m.v., kan gis en høyere timesats utover den fastsatte for faktisk medgått tid og for arbeid i møter og møteforberedelser. Dette forutsetter at hovedbeskjeftigelsen er som selvstendig næringsdrivende, med eget organisasjonsnummer.

Følgende satser gjelder:

Arbeid i møter: kr 1 499,- pr time

Møteforberedelser kr 545,- pr time

Dersom timesatsen for selvstendige næringsdrivende benyttes ved deltagelse i møter, skal det ikke utbetales erstatning for tapt arbeidsfortjeneste i tillegg.

Dekke barnepass og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste

Medlemmer med utvalgsgodtgjøring kan få dekket dokumenterte utgifter til barnepass på samme vilkår som følger av ordningen i særavtale om permisjon og økonomiske vilkår ved etter- og videreutdanning, kurs mv., § 8.

Dersom deltakelsen i utvalget medfører tapt arbeidsinntekt for arbeidstakeren, kan fagdepartementet i det enkelte tilfelle samtykke i at det gis erstatning. satser henholdsvis kr 2 392,- og kr 960,-

- Dokumentert tap – inntil kr 2 392,- pr dag
- Sannsynliggjort tap – inntil kr 960,- pr dag

Der virksomheten opererer med faktureringskrav til den enkelte medarbeider, kan tapte inntekter for virksomheten dekkes av oppdragsgiver. Det presiseres at fullmakten til å dekke slike utgifter tilligger fagdepartementet Sats på kr 1 576,- pr. time + merverdiavgift. Utvalgsmedlemmet gis på vanlig måte godtgjøring etter bestemmelsene over.

Når kan det utbetales møtegodtgjøring og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste

- Ved alle ordinære møter i nasjonalpark- og verneområdestyrer (i hht antall timer brukt til møte og forberedelse)
- Ved deltagelse på kompetansedager for styret og befaringer for hele styret skal leder ha ordinær møtegodtgjøring som for øvrige styremedlemmer (med mindre han/hun leder eller har ansvaret for hele eller deler av dette).
- Ved deltagelse på møter og/eller befaringer i forbindelse med rollen som styremedlem/styreleder.
- Ved deltagelse på møter med departement/direktorat i forbindelse med forvaltningsordningen
- Ved deltagelse i tilsettingsprosesser.
- Ved deltagelse på studieturer utbetales det ikke møtegodtgjøring.

Ved deltagelse på valgfrie møter gis det ikke møtegodtgjøring og erstatning for tapt arbeidsfortjeneste. Ved deltagelse på valgfrie møter/fagsamlinger kan det gis refusjon for reiseutgifter (billigste reisemåte). Styrene må beslutte hvorvidt det aktuelle møtet er viktig for utøvelsen av vervet og om dette er å regne som obligatorisk eller valgfritt. Styret må da også avgjøre hvor mange som må delta fra styret.

ADVOKATFIRMAET BRAUT ASAS
Att: advokat Knut Jullumstrø
Tordenskjolds gate 20

8656 MOSJØEN

Trondheim, 04.06.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/1219

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde

Vi viser til klagen på Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak 08.12.20203. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 24.01.2024.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak av 08.12.20203 om pålegg om retting av gjennomførte tiltak på hytte i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Følgende tiltak skal rettes i henhold til dispensasjon gitt 24.10.2016:

- Tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg

Følgende tiltak skal rettes i henhold til dispensasjon gitt 23.03.2022:

- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg
- Rekkverk på platting/gulv fjernes
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes
- Alle vindusomramminger males i mørke farger
- Oppsatt parabolantenne fjernes

Frist for rettingen settes til 30. september 2024.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde § 3 pkt.1.1., naturmangfoldloven § 69 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd. Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Solvor og Kjell Kristiansen søkte i oktober 2016 om skifte av tak og etablering av et takoverbygg på 3 meter over eksisterende platt på hytte (gnr.28, bnr.33) ved Vestre Tiplingen i Austre Tiplingan landskapsvernområde.

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre ga den 24.10.2016 tillatelse til skifte av tak. Det ble også gitt tillatelse til "å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over plattning i vestlig retning". Det ble blant annet satt vilkår om at taktekking skulle utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.

Status hytte 2015 før iverksetting av tiltak

Status hytte 2015 som viser størrelse på plattning på tverrvegg

Etterfølgende kontroll

Statens naturoppsyn (SNO) foretok kontroll sommeren 2020 og avdekket da at det var gjennomført langt flere tiltak enn det som var omsøkt og gitt tillatelse til. Det var anlagt gulv/terrasse under takoverbygget, etablert rekkverk plattningen, flyttet inngangsdør og oppført nytt vindu på nordvestre vegg. Omsøkte skifte av tak var derimot ikke gjennomført.

Status 2020

I brev 26.01.2021 bekreftet tiltakshaverne blant annet at takoverbygget ikke skulle være lengre enn 3 meter. Det beklages at det ikke ble presisert i søknaden at den også gjaldt oppføring av rekkverk og flytting av dør.

Nasjonalparkstyret vedtok 05.03.2021 å starte prosess om mulig rettingsvedtak av de påviste, ulovlige forholdene.

Tiltakshavers engasjerte etter dette advokat Knut Jullumstrø som i brev 29.03.2021 blant annet hevdet at bruken av ordet platting i nasjonalparkstyrets vedtak innebar en godkjenning av oppføring av ny platting (3 ganger så stor). Det samme gjaldt det oppførte rekkverket.

Søknad om etterfølgende godkjenning av allerede gjennomførte tiltak

Advokat Jullumstrø kontaktet nasjonalparkstyret i brev 15.10.2021. I brevet kommer advokaten med sine kommentarer og bemerkninger til blant annet rekkevidden av den tillatelse som er gitt, nasjonalparkstyrets kompetanse, lovforståelsen og de gjennomførte tiltak.

I brevet står det følgende: «På vegne av min klient/søker, søkes det derfor med dette om etterfølgende dispensasjon for flytting av dør og etablering av nytt vindu. Det presiseres også at opprinnelig søknad omfattet platting under takutbygg og nødvendig rekkverk i bakkant. I den grad dette eventuelt ikke er tatt med ved vurdering av opprinnelig søknad, bes det om at det også gis dispensasjon for dette».

Nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022

Nasjonalparkstyret ga 23.03.2022 tillatelse til etablering av gulv under tak på hytta på følgende vilkår:

- Gulvet skal ikke være lengre enn 3 meter i sørvestlig retning (229°) målt fra tverrvegg/gavlvegg.
Gulvet skal ikke være bredere en hyttens bredde målt på tverrvegg/gavlvegg.
- Gulv skal ikke stikke utenfor etablert takutstikk.
- Det tillates ikke oppsetting av rekkverk, gelender, leegger eller tilsvarende installasjoner på gulvet. Tidligere oppsatte rekkverk på nordvestre side av gulv skal fjernes.
- Platting på fremsiden (sørøstre side) skal fjernes, dette omfatter også betongfundamenter.
- Eksisterende trapp kan monteres for bruk på nytt gulv. Utover dette tillates ikke etablering av nye trappekonstruksjoner.
- Gulv og bærekonstruksjoner skal males i mørke farger tilsvarende farge som benyttes på hytte.

Det ble også gitt dispensasjon til flytting av dør og etablering av nytt vindu på nordvestre vegg, på følgende vilkår:

- Dør skal males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.
- Alle vinduer, dvs. vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser males i mørke farger tilsvarende farge som er benyttet på hytte.

Styret vedtok at rivnings- og bygningsavfall som ikke er rent trevirke, skulle transporteres ut av verneområdet og leveres godkjent mottak. Gjennomføringsfrist for tiltakene ble satt til

30.04.2023. Vedtak ble ikke påklaget og den oppstartede prosessen med krav om retting av 05.03.21 ble avsluttet.

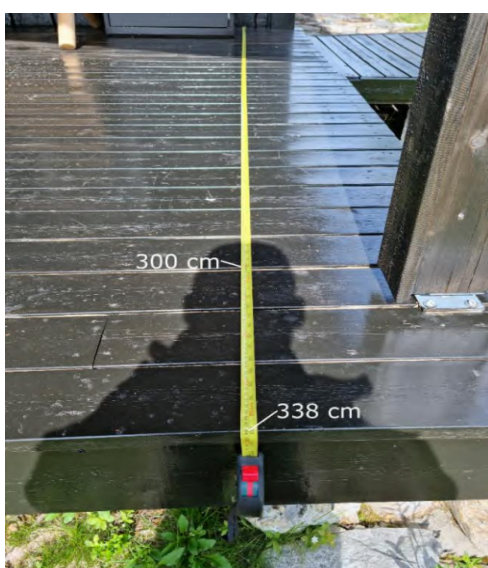
Etterfølgende kontroll

Den 05.07.2023 gjennomførte Statskog fjelltjenesten, på vegne av SNO, bygningskontroll i Austre Tiplingan landskapsvernområde. På hytta ved Vestre Tiplingen ble det påvist flere avvik mellom gitte bygningstillatelse og utførte bygningsarbeid.

Det ble avdekket at takutstikket var lengre en omsøkt, noe som ikke var blitt avdekket ved tidligere kontroll. Ved å måle lengden på gulv som fluktet med takutstikket, ble det fastslått at taket hadde en lengde på 338 cm. målt fra tverrvegg. Gulvet var også bredere en godkjent. Rekkverk og deler av plating på fremsiden av hytta var ikke fjernet. Nasjonalparkstyrets vilkår om fargebruk var heller ikke etterlevd. Det ble også avdekket at det var montert en parabolantenne som ikke var omsøkt.

Status juli 2023

Dokumentasjon av lengde på plating

Rød strek marker godkjent lengde på aulv og tak

Forhåndsvarsel om mulig retting

Nasjonalparkstyret varslet 03.11.2023 Solvor og Kjell Kristiansen om mulig krav om retting. Nasjonalparkstyret redegjorde i sitt forhåndsvarsel for påviste avvik mellom dispensasjoner og faktisk utførte bygningsarbeider på hytte og hvilke tiltak som ble vurdert krevd rettet.

Svar på forhåndsvarsel

Advokat Knut Jullumstrø kom 27.11.2023 med merknader til forhåndsvarselet. Det hevdes innledningsvis at det etter nasjonalparkstyrets vedtak av 23.03.22 ble bedt en nærmere redegjørelse for nasjonalparkstyrets tolkning av hjemmelsgrunnlaget for vedtaket. Denne henvendelsen ble ikke besvart.

Videre påstås det at det er bygningsmyndighetene etter plan- og bygningsloven, det vil si kommunen, som har hjemmel til å tillate, forby eller kreve endringer av tiltak på bygninger. Vernet ikke gir vernemyndighetene rett til å redusere eller fjerne antall bygninger i verneområder.

Det anføres også at det bare er tiltak som ikke endrer landskapets art og karakter vesentlig, som kan forbys. Ingen av de tiltakene som i foreliggende tilfelle vurderes krevd rettet, vil ifølge advokaten endre landskapet vesentlig.

Advokat Jullumstrø mener dispensasjonen 23.03.2022 er gitt etter at tiltakshaver har fått godkjent og ferdigstilt sitt byggetiltak. Krav om endring av arbeid som ligger innenfor gitte tillatelse, er å anse som tilbakekall av tillatelse. Advokaten mener forhåndsvarselet bærer preg av omkamp av allerede gitt tillatelse og det bes om det henvises til hjemmel for eventuelle pålegg om endring.

Gulv og takutstikk

Når det gjelder den tillatelse som ble gitt til å forlenge takutstikket med tre meter, så er det ifølge tilsvaret naturlig å måle fra eksisterende takutstikk, og ikke fra gavlevegg som forvaltningsmyndigheten gjør. Og dersom den opprinnelige tillatelse måtte repareres ved etterfølgende søknad om dispensasjon, så må forvaltningsmyndigheten ha presisert dette.

Rekkverk

Det innrømmes at oppføring av rekkverk ikke er omsøkt, men det hevdes å ikke medføre en vesentlig endring av landskapets karakter. Dessuten sikrer det mot skade og gir le for inngangspartiet.

Betongfundamenter, trappekonstruksjon, farge på vindusomramming, vinduskarmer, vindussprosser og parabolantenne

De tiltakene som omhandles i nasjonalparkstyrets forhåndsvarsel, hevdes å ikke endrer landskapets karakter vesentlig. Når det gjelder fargen på vindusomramming, vinduskarmer og vindussprosser, så vises det til at flere hytter i området har hvite karmer.

Vedtak om pålegg om retting

Nasjonalparkstyret fattet den 08.12.2023 vedtak om pålegg om retting.

I samsvar med nasjonalparkstyrets vedtak 24.10.2016 vedtok styret at tak over platting/gulv reduseres til 3 meters lengde målt fra tverrvegg.

I samsvar med nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022 vedtok styret følgende:

- Platting/gulv under tak reduseres til 3 meters lengde mål fra tverrvegg.
- Rekkverk på platting/gulv fjernes.
- Rester av platting på hyttens framside med betongfundamenter fjernes.
- Alle vindusomramminger males i mørke farger.
- Oppsatt parabolantenne fjernes.

Det ble satt vilkår om at bygningsmassene som rives, skal fraktes ut av verneområdet. Frist for gjennomføring ble satt til 30.08.2024. Det ble også gitt forhåndsvarsel om mulig tvangsmulkt.

Nasjonalparkstyret viser i sin begrunnelse til at tiltakshaver har fått flere muligheter til å korrigere tiltaket og at mange av tiltakene i utgangspunktet ikke var omsøkt. Tiltak er også blitt ettergodkjent hvor det er satt tydelige vilkår for gjennomføringen. Styret ønsker ikke at saken skal gi en uheldig presedensvirkning som øker den samlede belastningen. Det er også viktig for styret at vedtak og vilkår etterlevs og at ulovlige tiltak ikke gis etterfølgende tillatelse.

Forespørsel om redegjørelse for tolkning av hjemmelsgrunnlaget for vedtaket av 23.03.2022 har styret ikke mottatt.

Det presiseres at hverken søker eller nasjonalparkstyret har benyttet begrepet forlenging av takutstikk. Referansepunktet i tillatelsen til takoverbygget var plattingen, ikke eksisterende takutstikk.

Påstand om at utførte tiltak var godkjent før det ble gitt dispensasjon 23.03.2022, tilbakevises. Det var kun takoverbygget det var gitt tillatelse til. Vedtaket var ikke tilbakekalling av gitte tillatelser, men oppfølging av kontroll som avdekket flere tiltak som ikke var omsøkt.

Påstanden om at det ikke var satt vilkår i gitt tillatelse om at eksisterende platting foran hytta må fjernes, er feil. Det erkjennes at forvaltningen ikke pålegger endret fargebruk på godkjente, eksisterende installasjoner, men at det kan settes slike vilkår ved søknad om bygningsmessige endringer.

Tiltakenes påvirkning på eller endring av landskapets karakter, så vises det til summen av alle tiltak som kan påvirke landskapets karakter, gjennom en bit-for-bit-utvikling.

Når det gjelder nasjonalparkstyrets kompetanse så vises det til styrets vedtekter som sier at styret skal følge opp brudd på verneforskriftene. Ved ulovligheter kan nasjonalparkstyret iverksette ulike former for reaksjon, jf. naturmangfoldloven §§ 69 flg.

Styret legger avslutningsvis til grunn at å rette opp de påviste avvikene ikke kan sies å være spesielt tyngende eller uforholdsmessig for tiltakshaver.

Klage på pålegget om retting

Advokat Jullumstrø påklagde på vegne av Kjell og Solvor Kristiansen nasjonalparkstyrets rettingsvedtak i brev datert 02.01.2024. Innledningsvis hevdes det at nasjonalparkstyret ikke har hjemmel til å fatte vedtaket og at det derfor er en nullitet.

Fra klagers side har vært lagt til grunn at etablering av takoverbygget har vært det sentrale i saken, de andre endringene er bagatellmessige og en direkte følge av endringen av takkonstruksjonen. En forespørsel om en nærmere presisering av hvilke hjemler som begrunner vedtak datert 23.03.2022 ble ikke blitt besvart av nasjonalparkstyret.

Det påstås at det er bygningsmyndighetene (Hattfjelldal kommune) etter plan- og bygningsloven som har kompetansen til å tillate, forby eller endre tiltak på bygninger. Bare hvis tiltaket endrer landskapets karakter vesentlig, kan nasjonalparkstyret forby et byggetiltak, noe ingen av de aktuelle tiltakene i denne saken gjør.

Videre anføres det at alle tiltak var gjennomført og avsluttet før nasjonalparkstyret kom på banen. Nasjonalparkstyret kan ikke endre en gitt tillatelse på et godkjent og utført tiltak.

Klagens øvrige anførsler er stort sett de samme anførselene som ble gitt i tilbakemeldingen på forhåndsvarselet og refereres derfor ikke på nytt. Det vises til Advokat Jullumstrø sitt svar på forhåndsvarsel datert 27.11.2023 og klagen i sin helhet som ligger vedlagt saksdokumentene.

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre merknader til klagen

Byrkije nasjonalpaarkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre behandlet klagen i møte den 23.01.2024.

Innledningsvis bemerket styret at klagefristen er oversittet i foreliggende tilfelle. Det vises til at melding om rettingsvedtaket (08.12.2023) ble sendt pr. e-post 15. desember 2023 til tiltakshaver og tiltakshavers advokat. Vedtaket ble påklagd i brev datert 02.01.2024, men mottatt i e-post den 9. januar 2024, fire dager etter klagefristens utløp. Styret fant likevel å behandle klagen da fristen ikke var oversittet med mer enn fire dager. Det ble også vektlagt at klagen inneholder prinsipielle spørsmål om nasjonalparkstyrets myndighet og at noen dager i klageperioden har vært høytid- og helgedager.

Nasjonalparkstyret er usikker på hvilke endringer klager ønsker i vedtaket. Det antas at klager mener vedtaket er ugyldig, noe som innebærer at alle gjennomførte tiltak godkjennes av nasjonalparkstyret.

Klagers påstand om at nasjonalparkstyret ikke har slik hjemmel til å fatte vedtak om retting av avvises. Det vises til naturmangfoldloven § 62 annet ledd, Klima- og miljødepartementets delegering av myndighet til Miljødirektoratet av 14. oktober 2014, Miljødirektoratets delegasjon av myndighet til nasjonalparkstyret av 14.01.2021 og vedtekter for nasjonalparkstyret.

Nasjonalparkstyret mente det ikke fremkom nye opplysninger og klagen ble oversendt Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part, jf. forvaltningsloven § 29. Ifølge forskrift om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen § 11 andre ledd, begynner fristen å løpe fra det tidspunktet enkeltvedtaket er gjort tilgjengelig for parten, og varsel om dette er sendt, jf. § 8 tredje ledd.

Nasjonalparkstyret sendte vedtaket om retting pr. e-post 15.12.2023, klagefristen utløp dermed 05.01.2024. Klagen datert 02.01.2024 ble først sendt elektronisk 09.01.2024, noe som innebærer at klagefristen ble oversittet med 4 dager.

Ifølge forvaltningsloven § 31 så kan en klage tas til behandling selv om klagefristen er oversittet. Det antas at det ikke foreligger forhold som gjør at klager/fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet klagefristen, siden det ikke er opplyst om dette, jf. bokstav a). For å gi oppfriskning for fristoversittelsen må det derfor foreligge særlige grunner som gjør det rimelig at klagen er prøvd, jf. bokstav b). I vurderingen om klage skal tas til behandling, skal det legges vekt på om endring av vedtaket kan medføre skade eller ulempe for andre.

Oppfriskning vil etter det vi kan se ikke medføre skade eller ulempe for andre. I lovproposisjonen, Ot.prp. nr. 3 (1976-77) s. 91-92, nevnes særskilt at det ofte vil være rimelig å behandle klager over «rettsanvendelsen» fordi «rettsspørsmålet ikke derved bringes ut av verden». I foreliggende hevdes det blant annet at nasjonalparkstyret ikke var rett myndighet til å behandle byggesaker og ikke hadde hjemmel til å forby aktuelle tiltak. Selv om klager/advokat kan lastes for å ha oversittet klagefristen, finner vi derfor å kunne gi oppfriskning for oversittelse av klagefristen.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde ble vernet ved kgl.res. 29. august 2003. De rettslige rammene for verneområdet er fastsatt i forskrift for verneplan for Børgefjell, vedlegg 2, vern av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, Hattfjelldal kommune, Nordland (verneforskriften).

Formålet med opprettelsen av Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde er å ta vare på et egenartet og vakkert naturlandskap med det biologiske mangfold, de kulturminner og kulturlandskap som finnes der. I tillegg skal landskapsvernområdet sammen med Børgefjell/Byrkije nasjonalpark bidra til å sikre et av landets største villmarkspregede naturområder, jf. verneforskriften § 2.

Verneforskriften er hjemlet i naturvernloven § 5 som sa at for å bevare egenartet eller vakkert natur- eller kulturlandskap kan arealer legges ut som landskapsvernområde. I landskapsvernområde må det ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller

karakter. Naturvernloven ble opphevet av naturmangfoldloven 19. juni 2009, men verneforskrifter fastsatt med hjemmel i naturvernloven gjelder fortsatt, jf. naturmangfoldloven § 77. Overgangsbestemmelsen sier også at naturmangfoldloven § 36 andre ledd gjelder for eldre vernevedtak. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak (vår understrekning) kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkning av tiltakene i området. I forskriften kan det gis bestemmelser om hva som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig, om krav til landskapsmessig tilpassing og om ferdsel som ikke skjer til fots."

Verneforskriften for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde har forbud mot oppføring og ombygging av bygninger eller anlegg i landskapsvernområdet, jf. verneforskriften § 3 nr.1.1. Opplistingen i denne bestemmelsen er ikke uttømmende.

Det er bare vernemyndigheten som kan gi dispensasjon fra verneforskriften. Ifølge naturmangfoldloven § 62 andre ledd kan Kongen bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i kapittel V. I daværende Miljøverndepartementet (nå Klima og miljødepartementet) sin budsjettproposisjon (Prop.1 S (2009-2010), s. 218-226) ble det lagt fram en ny modell for forvaltning av store verneområder som nasjonalparker og landskapsvernområder. Byrkijie nasjonalparkhkeståavroe/Børgefjell nasjonalparkstyre ble opprettet 8. mai 2013 og har siden hatt forvaltningsmyndighet for Børgefjell/Byrkijie nasjonalpark og Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde.

SNO har ikke forvaltningsmyndighet i verneområder, men skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av naturmangfoldloven overholdes, jf. lov om statlig naturoppsyn § 2. Hverken SNO eller nasjonalparkstyret har myndighet etter plan og bygningslovens regler, på samme måte som kommunen ikke har myndighet etter verneforskriften jf. § 6. Plan- og bygningsloven og verneforskriften gjelder parallelt, noe som innebærer at byggetiltak i verneområder både må behandles av kommunen etter plan- og bygningsloven og av nasjonalparkstyret etter verneforskriftens regler.

Myndigheten etter loven pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven, jf. naturmangfoldloven § 69 første ledd.

Konkret vurdering

Advokat Jullumstrø hevder innledningsvis i sin klage at en forespørsel om hjemmelsgrunnlaget for dispensasjon gitt 23.02.2022 ikke ble besvart. Styret opplyser at de ikke har mottatt en slik forespørsel.

Vi utelukker ikke at forespørselen er sendt styret, som av ulike grunner ikke mottatt denne. Det er imidlertid på det rene at vedtaket ikke ble påklagd. Overordnet instans har ved klage plikt til å vurdere underinstansens juridiske, faktiske og skjønnsmessige grunnlag for avgjørelsen, jf.

forvaltningsloven § 34 andre ledd. Den absolutte fristen for å klage på dette er utløpt, jf. forvaltningsloven § 31 siste ledd.

Advokat Jullumstrø hevder imidlertid at nasjonalparkstyrets vedtak om pålegg om retting av ulike grunner er en nullitet. Vi legger til grunn at advokaten mener vedtaket er ugyldig og derfor ikke skal ha noen rettsvirkning. Det påberopes tre ulike ugyldighetsansførsler.

For det første hevdes det at de tiltakene som er utført på hytteeiendommen ikke endrer landskapet art og karakter vesentlig og at nasjonalparkstyret derfor ikke hadde hjemmel til å forby tiltakene. Det vises til verneforskriften § 3 pkt. 1.1 jf. naturvernloven § 5 som sier at området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Som overfor nevnt kommer også naturmangfoldloven § 36 andre ledd til anvendelse på vedtak som ble vernet etter naturvernloven § 5, jf. naturmangfoldloven § 77. Her blir det fastslått at det skal foretas en samlet – ikke isolert – vurdering av tiltak. Presiseringen ble tilføyd ved lov 14. juni 2013 nr. 51. Dette samsvarer med prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10. At det ved vurderingen også skal legges vekt på sumvirkningen av tiltak, følger uttrykkelig av annet ledd fjerde punktum. Ifølge Backers "Kommentarutgave til naturmangfoldloven" fra 2010 s. 329 må også sannsynligheten for at tiltaket vil utløse et større antall tilsvarende tiltak tas i betraktning.

Hva som skal anses som «vesentlig», må vurderes konkret, i lys av verneformålet for det enkelte området. Det må ifølge Ot.prp. s. 412-413 ses i lys av tiltakets omfang, art og plassering vurdert opp mot landskapets særpreg og karakter.

Vi legger til grunn at tiltakene i foreliggende sak, både hver for seg og/eller samlet, etter en konkret vurdering vil kunne endre landskapets art og karakter vesentlig. Det vises til at en eventuell tillatelse vil kunne medføre en uheldig presedens, også andre vil kunne oppføre samme eller liknende tiltak som igjen vil medføre en bit-for-bit-nedbygging. Det enkelte tiltak påvirker ikke nødvendigvis landskapet, men samlet vil tiltakene kunne gjøre det.

Tiltak gjennomført på tiltakshavers hytte er omfattet av byggeforbudet i verneforskriften § 3 pkt.1.1 og trenger dispensasjon for å være lovlige. Gjennomførte tiltak må også være i samsvar med en eventuell dispensasjon og vilkår satt i denne. Vi er derfor ikke enig med tiltakshaver i at nasjonalparkstyret ikke hadde hjemmel til å forby tiltakene og at vedtaket av den grunn er ugyldig.

For det andre hevdes det at vedtaket er ugyldig fordi nasjonalparkstyret ikke har kompetanse til å gi tillatelser eller forby bygningsmessige endringer i landskapsvernområdet. Kompetansen ligger etter plan- og bygningsloven til kommunen, i foreliggende tilfelle Hattfjelldal kommune. Nasjonalparkstyret har ifølge klager bare uttalelsesmyndighet i byggesaker. Bare i de tilfeller hvor tiltaket vil medføre vesentlige endringer av landskapets art og karakter, kan nasjonalparkstyret nekte kommunen å gi en byggetillatelse.

Som nevnt ovenfor er Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre forvaltningsmyndighet for Austre Tiplingan/Luvlie Diehpell landskapsvernområde, og har en selvstendig rett og plikt til å behandle alle søknader om aktiviteter eller tiltak i verneområdet etter verneforskriftens bestemmelser, herunder byggetiltak. Byggesaker i verneområder skal behandles både av kommunen etter plan og bygningslovens regler og av nasjonalparkstyret etter verneforskriftens bestemmelser. Siden de ulike regelverkene er vedtatt for å ivareta ulike formål og hensyn, vil samme byggetiltak kunne vurderes forskjellig etter de ulike regelverkene.

Nasjonalparkstyret har myndighet til å behandle byggesaker i verneområdet etter verneforskriftens bestemmelser. Det foreligger derfor ingen personell kompetansemangel ved nasjonalparkstyret sitt vedtak som medfører at vedtaket er ugyldig.

For det tredje anfører advokat Jullumstrø at nasjonalparkstyret ikke hadde hjemmel til å fatte verken vedtaket av 23.03.2022 eller vedtaket av 08.12.2023.

Vi oppfatter advokaten dithen at han mener at vedtak av 24.10.2016 må tolkes slik at det ga tillatelse til de tiltakene som styret senere behandlet i vedtak av 23.03.2022. Dermed var vedtaket av 23.03.2022 i realiteten en tilbaketrekking av den tillatelsen som styret hadde gitt. Dette hadde styret ikke hjemmel til.

Nasjonalparkstyret ga følgende tillatelse i oktober 2016:

"Byrkije nasjonalpaarkheståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, ihht. verneforskriftens § 3 pkt. 1.3 b Solvor og Kjell Kristiansen dispensasjon for skifte av tak på eksisterende hytte ved Vestre Tiplingen gnr. 28. bnr. 33. I tillegg til skifte av eksisterende tak gis det dispensasjon til å etablere takoverbygg på inntil 3 meters lengde over platting i vestlig retning.

Følgende vilkår settes for tillatelsen:

- *Taktekking utføres med materialer som gir en mørk og matt fargevirkning.*
- *Utskiftete materialer/tak skal transporteres ut av området og skal ikke brennes i verneområdet.*

(Med hjemmel i § 3 pkt. 6.3 c i verneforskriften dispensasjon til å benytte snøscooter for transport av materialer)

Begrunnelse:

Tiltaket vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig da tiltaket skjer på eksisterende bygg. Dette vil dermed ikke medføre økt bygningsmasse i verneområdet."

Tillatelsen omfattet som vi ser ikke oppføring av terrasse, rekkverk, vindu, parabolantenne og flytting av dør. Nasjonalparkstyrets vedtak 23.03.2022 er derfor ikke en tilbaketrekking av gitt tillatelse, men en behandling av søknad om ettergodkjenning av gjennomførte tiltak. Vedtaket er gyldig.

Det bemerkes for øvrig at alle tiltak som er forbudt i verneområder krever dispensasjon. Dispensasjon er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven, og vedtaket må oppfylle forvaltningslovens regler. Tiltak blir ikke lovlige ved at de er blitt gjort kjent for nasjonalparkstyret.

Advokat Jullumstrø hevder også at nasjonalparkstyrets vedtak fra 08.12.2023 om pålegg om retting er ugyldig. Det er bare tiltak som er i strid med loven eller vedtak gitt med hjemmel i loven som kan kreves rettet, jf. naturmangfoldloven § 69 første ledd.

I 2016 ga nasjonalparkstyret tillatelse til å etablere et takoverbygg på inntil 3 meters lengde over daværende platting. Tiltakshaverne oppførte imidlertid et takoverbygg som var mer enn 3 meter målt fra gavlvegg. Tiltaket var dermed ikke i samsvar med den tillatelsen som ble gitt. Det samme gjelder gulvet/plattingen under takoverbygget som ble ettergodkjent 23.03.2022. Videre ble søknad om oppføring av rekkverk avslått, og oppføring av parabolantenne ble aldri omsøkt. Når det gjelder maling av vinduer og fjerning av betongelement er dette ikke gjennomført i samsvar med vilkår satt i nasjonalparkstyrets dispensasjonsvedtak. Alle de nevnte tiltakene er derfor ulovlige og kan kreves rettet.

Nasjonalparkstyret har kompetanse til å fatte vedtak om pålegg om retting i medhold av delegeringsvedtak 12. januar 2021 nr. 82 hvor Miljødirektoratet delegerte myndighet til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser: §§ 69 første ledd, 70 annet ledd, 71 første ledd og 73 første ledd. Ifølge vedtektene for Byrkjia nasjonalparkheståvroe/ Børgefjell nasjonalparkstyre pkt. 6.4 har nasjonalparkstyret et selvstendig ansvar for å følge opp alle ulovlige forhold i verneområdene i medhold av reglene i naturmangfoldloven kapittel IX om Håndheving og sanksjoner.

Det er derfor ikke tvil om at nasjonalparkstyret har myndighet etter naturmangfoldloven § 69 til å pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven.

Miljødirektoratet er også enig med nasjonalparkstyret i at pålegget om retting ikke vil være spesielt tyngende eller uforholdsmessig for tiltakshaverne. Det antas å være en enkel oppgave å fjerne rekkverket på plattingen, restene av tidligere platting og betongfundamenter på fremsiden og parabolantenne. Det samme gjelder det pålagte malingsarbeid. Å redusere takoverbygg og gulv/platting til 3 meters lengde vil være en litt større oppgave, men heller ikke dette arbeidet kan beskrives som særlig tyngende innen den fastsatte frist.

Miljødirektoratet tar etter dette ikke klagen til følge. Solvor og Kjell Kristiansen må gjennomføre retting på hytteeiendom (gnr.28, bnr.33) ved Vestre Tiplingen i Austre Tiplingan landskapsvernområde som beskrevet i nasjonalparkstyrets vedtak av 08.12.2023.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG

Postboks 2600

7734

STEINKJER

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2018/4516-28

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 29.05.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	11/2024	14.06.2024

Orienteringer møte 3 - 2024

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre tar saken til orientering

Saksopplysninger

Nasjonalparkforvalter orienterer om aktuelle tema/saker det arbeides med.

Thomas Johansen fra SNO orienterer om status for oppsynstjenesten

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2024/6292-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 06.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	12/2024	14.06.2024 4

Høring - Børgefjell nasjonalpark - felles handlingsplan for fjellrev for Norge - Sverige og Finland i 2024 - 2028

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir følgende høringsuttalelse til felles handlingsplan for fjellrev for Norge - Sverige og Finland i 2024 – 2028:

- Børgefjell nasjonalparkstyre støtter målsetting og tiltak i handlingsplan for fjellrev 2024 – 2028 og er positive til at utarbeides ny handlingsplan med mål om å styrke fjellreven som art.
- Mange fjellrevområder ligger i verneområder forvaltet av nasjonalparkstyrer. Forvaltningen skal gjennom sin forvaltning bidra til å sikre fjellrevens hi- og leveområder. Dette fordrer at verneområdeforvaltningen har tilgang på oppdatert kunnskapsgrunnlag som kan benyttes ved saksbehandling av søknader eller ved besøksforvaltning. For å ha et best mulig kunnskapsgrunnlag er det viktig å styrke overvåkingen og datainnsamling slik som foreslått i handlingsplanen ved årlige inventeringer. For verneområdeforvaltningen er det viktig at denne kunnskapen gjøres tilgjengelig så snart som mulig i Sensitive artsdata for bruk i den praktiske forvaltningen.
- Verneområdene kommuniserer under merkevaren Norges nasjonalparker på nettsider og i sosiale media. Vi har etter hvert fått et stort publikum, derfor anser vi at nasjonalparkforvaltningen på den norske siden kan være en viktig samarbeidsaktør i spredningen av kunnskapen som prosjektet legger opp til i handlingsplanen. Det foreslås derfor at nasjonalparkforvaltningen blir definert som aktør på tiltakene under kategori dialog og samarbeid for å synliggjøre at vi kan ha en viktig rolle i dette arbeidet på den norske siden.
- Handlingsplanens tiltak med å gjennomføre en seminarserie om fjellrev for forvaltningen anser vi som en viktig bidragsyter for å nyttiggjøre seg den innsamlede kunnskapen til praktisk forvaltning. Da den norske verneområdeforvaltningen i de større verneområdene ivaretas av oppnevnte styrer bestående av lokale og regionale politikere, samt representanter fra Sametinget er det ønskelig at denne seminarserien gjøres digital, enten at den strømmes og/eller tas i opptak for senere visning. Dette for at vi i størst mulig grad skal kunne overføres kompetansen til beslutningstagerne i nasjonalparkstyret.
- Fra verneområdeforvaltningen er det ønskelig med kunnskap om evt. ytre påvirkninger på den enkelte fjellrevlokalitet. Dette kan være ytre påvirkning som stier, hytter, fiskeplasser, jaktcamper, bål- og leirplasser eller faste og midlertidige anlegg som kan ha negativ påvirkning på et fjellrevhi. For dette hadde det vært ønskelig med en metodikk for tilstandsvurdering hvor det benyttes eksisterende og ny kunnskap for å vurdere den enkelte lokalitet med tanke på evt. skjøtselstiltak.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyret har i brev av 13.05.2024 fra Miljødirektoratet fått utkast til felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland i 2024-2028 på høring. Frist for høring er 15. juni 2024

Den forrige handlingsplanen var for perioden 2017 – 2022 med Miljødirektoratet i Norge og Jämtland og Västerbottens län i Sverige som ansvarlige. Nå sendes ny handlingsplan på høring hvor også finske aktører er med.

Det er et mål i Norge at ingen arter skal utryddes. Utviklingen til truede arter skal bedres. I 2023 ble det estimert cirka 560 voksne fjellrev i Norge, Sverige og Finland. Av disse var cirka 300 i Norge. På grunn av tiltak som har gitt økt bestandsstørrelse, har fjellreven blitt flyttet fra kritisk truet (CR) til sterkt truet (EN) på den norske rødlisten (2021).

Bestanden av fjellrev er fortsatt liten og fragmentert. Det er behov for videre innsats for å øke bestanden og forbedre artens status på rødlisten. Handlingsplanen skal bidra til dette.

Børgefjell er et av de områdene i Norge hvor fjellreven har klart seg best på naturens premisser uten støttetiltak. Derfor har Børgefjell også blitt benevnt som fjellrevens fristed. Det er ikke gjennomført tiltak som utsetting eller støtteforing i området. Det har vært god overvåkning av bestanden siden midten på 1980 tallet. I og med at Børgefjell har en «*naturlig*» bestand av fjellrev har nasjonalparkstyret ett spesielt ansvar for ivaretagelsen av arten og dens leveområder gjennom sin forvaltning. Det kan tillegges at fjellreven har en spesiell beskyttelse som prioritert art med egen forskrift som sikrer arten og den leveområder. Fjellrev fra Børgefjell har tidligere bidratt med avlsmateriale i avlsprosjektet.

I handlingsplanen er ikke de enkelte tiltak knyttet opp til hvilke områder de skal gjennomføres. Som tidligere er det rimelig å anta at Børgefjell ikke er det området hvor det settes inn støttetiltak utover overvåkning og kartlegging. Men det er viktig at nasjonalparkforvaltningen, i sin daglige forvaltning er bevist ansvaret og benytter tilgjengelig kunnskapsgrunnlag som samles inn gjennom prosjektet.

For å nå målene foreslår planen en kombinasjon av følgende tiltak:

- Støtteforing → *har så langt ikke vært aktuelt i Børgefjell, men det fortas foring på svensk side (Stekenjokk)*
- Avl og utsetting av valper → *har så langt ikke vært aktuelt i Børgefjell*
- Uttak av rødrev → *har så langt ikke vært gjennomført i Børgefjell*

For å måle effekten av tiltakene videreføres årlig overvåkning i utvikling i antall og individer og antall ynglinger. Tiltakene skal motvirke de tre av de viktigste truslene mot fjellrev som i handlingsplanen vurderes å være matmangel på grunn av at smånagertoppene uteblir, konkurranse med rødrev og lav bestandsstørrelse.

Det foreslås også tiltak rettet mot informasjon, utdanning og rådgiving:

- Informasjonskampanje «Redusere næringstilgang for rødrev på fjellet»
- Informasjonskampanje «Hvordan oppføre seg under et møte med en fjellrev?»
- Felles retningslinjer for fotografer og kontakt med myndigheter
- Seminarserie om fjellrev rettet mot forvaltende myndigheter og kommuner

Det er positivt at det nå utarbeider en ny felles handlingsplan med fokus på samarbeid på tvers av landegrensene for å ivareta fjellreven og fjellrevens leveområder. Ettersom større verneområder også er fjellrevområder er det viktig av forvaltningen involveres og gis tilgang til kunnskapen som

fremskaffes i prosjektet for bruk i forvaltningen. I tillegg utnytte mulighetene som bidragsyter for spredning av kunnskapen til publikum/besøkende for å motvirke negative faktorer.

Vedlegg:

- Brev av 13.05.2024 fra Miljødirektoratet - høring felles handlingsplan for fjellrev for Norge - Sverige og Finland i 2024 – 2028.
- Handlingsplan/Uppdaterad åtgärdstabell för fjällräv, 2024 – 2028

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG BØRGEFJELL NASJONALPARK
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Trondheim, 13.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/4930

Saksbehandler:
Bjørn Rangbru

Høring på felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland i 2024-2028

Miljødirektoratet sender på høring forslag til felles handlingsplan for fjellrev for Norge, Sverige og Finland for årene 2024 til 2028. Frist for høring er 15. juni 2024.

Det er et mål i Norge at ingen arter skal utryddes, og utviklingen til truede arter skal bedres. Til tross for tidlig fredning både i Norge (1930), Sverige og Finland hadde fjellreven en langvarig tilbakegang på den fennoskandiske halvøya frem til starten på 2000 tallet. Da var det kanskje så få som 40-60 individer. Etter år 2000 ble det satt i gang større tiltak for å redde fjellreven. Disse tiltakene har hatt positiv effekt på bestanden av fjellrev, og i 2023 ble det estimert cirka 560 voksne individer i Fennoskandia. Av disse var cirka 300 i Norge. Som et resultat av økt bestandsstørrelse ble fjellreven i 2021 flyttet fra kritisk truet (CR) til sterkt truet (EN) på den norske rødlisten.

Bestanden av fjellrev er fortsatt liten og fragmentert. Det er behov for videre innsats for å øke bestanden og forbedre artens status på rødlisten, og det er et mål at handlingsplanen bidrar til dette.

Den Fennoskandiske planen har både kortsiktige (2028) og langsiktige (2035) mål. For bestandsutvikling og ynglinger er målene:

- Senest i år 2028 er det cirka 750 voksne individer og det fødes minst 200 kull i gode lemenår.
- Senest i år 2035 er det cirka 1000 voksne individer og det fødes minst 250 kull i gode lemenår.

For å nå disse målene foreslår planen en kombinasjon av tiltak:

- Støttefôring.
- Avl og utsetting av valper.
- Uttak av rødrev.

Dette er i stor grad en videreføring av tiltakene fra tidligere handlingsplaner for fjellrev.

For å måle effekten av tiltakene foreslås det å videreføre årlig overvåking i utvikling i antall individer og antall ynglinger.

Direktoratet ønsker høringsinstansenes kommentarer til både mål og tiltak.

Planen er utarbeidet av og gjelder for Norge, Sverige og Finland. Den erstatter planen fra 2017. Det gjennomføres tilsvarende høringer i Sverige og Finland. Høringsutkastet er på svensk. Planen skal oversettes til norsk når den er vedtatt. Handlingsplanen er veiledende, og planlegges i første omgang å gjelde fra 2024 – 2028.

Vi ber statsforvalterne å videreformidle høringen til forvaltningsmyndighetene i Varangerhalvøya nasjonalpark, Øvre Dividal nasjonalpark, Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark, Børgefjell nasjonalpark, Hestkjølen – Lierne nasjonalpark, Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark, Sylan, Skardsfjella og Hyllingsdalen landskapsvernområder, Forollhogna nasjonalpark, Dovrefjell – Sunndalsjella nasjonalpark, Reinheimen nasjonalpark, Hallingskarvet nasjonalpark, og Hardangervidda nasjonalpark.

Vedlagt er utkast til handlingsplan. Høringsutkastet kan i tillegg leses på <https://www.miljodirektoratet.no/hoeringer/> Eventuelle uttalelser skal leveres til Miljødirektoratet sin høringside, og ikke til Miljødirektoratet sitt postmottak. Kontaktperson: Bjørn Rangbru

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Aina Holst
seksjonsleder

Bjørn Rangbru
seniorrådgiver

Kopi til:

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030

OSLO

Vedlegg

1 Remissversion_Uppdaterad_åtgärdstabell_fjällräv 02.05.2024

Handlingsplan/Uppdaterad åtgärdstabell för fjällräv, 2024 – 2028

(Vulpes lagopus)

Remissversion

Hotkategori: EN

Åtgärdstabellen har upprättats av
Länsstyrelsen i Västerbottens län, Miljødirektoratet och
Metsähallitus

NATURVÅRDSVERKET

Fastställelse och giltighet

Naturvårdsverket, Miljödirektoratet och Metsähallitus beslutade den datum 20XX att fastställa en uppdaterad åtgärdsstabell och uppdatera de kortsiktiga målen för åtgärdsprogrammet för fjällräv (ärende NV-XX). Tabellen är ett vägledande, ej formellt bindande dokument och gäller under åren 2024–2028. När giltighetstiden för ett program går ut ska programmets nationella koordinator redovisa genomförda åtgärder, resultat och måluppfyllelse under den gångna programperioden. Programmets fortsättning, djupare utvärderingsbehov och ambitionsnivå avgörs av Naturvårdsverket, Miljödirektoratet och Metsähallitus i samråd med programmets nationella koordinator och SLU ArtDatabanken. Giltighetsperioden för åtgärdsprogrammet förlängs om det inte fattas beslut om att programmet ska upphöra eller ett nytt program för fjällräv fastställs.

Innehåll

BAKGRUNDSBESKRIVNING	2
VISION OCH MÅL	4
Vision	4
Långsiktigt mål (2035)	4
Kortsiktigt mål (2028)	4
ÅTGÄRDER OCH REKOMMENDATIONER	5
Dialog och samverkan	5
Information, utbildning och rådgivning	5
Aktiva åtgärder i fält	7
Populationsförstärkande åtgärder	7
Datainsamling och kunskapsutveckling	9
Inventering	9
Sjukdomsövervakning	9
Framtagande av ny kunskap	10
Förutsättningar för ett lyckat genomförande av åtgärdsprogrammet	12
BILAGA 1.	1

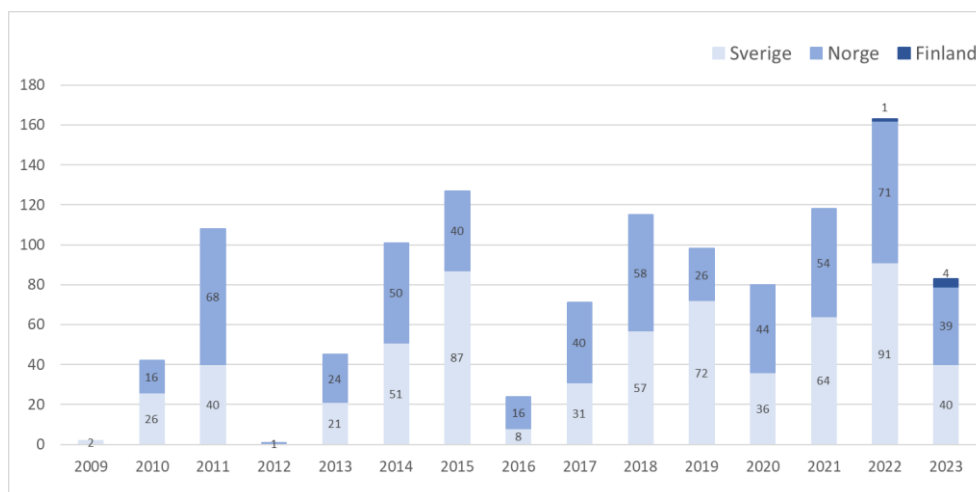
Bakgrundsbeskrivning

Fjällräven (*Vulpes lagopus*) (tidigare *Alopex lagopus*) är en liten räv med kort nos och korta öron. En vuxen fjällräv väger i regel 3–4 kg, kroppen är 50–65 cm lång och svansen 28–33 cm. Hanen är något större än honan, men skillnaden är för liten för att uppfattas vid en normal observation. Valparna är fullvuxna vid drygt sex månaders ålder.

Fjällräven är anpassad till ett liv i kalla och karga miljöer. Den har däggdjursvärldens varmaste vinterpäl och behöver inte öka metabolismen för att hålla sig varm förrän temperaturen sjunker under -40°C . Fjällrävens utbredningsgräns mot mer produktiva miljöer och varmare klimat beror dock inte direkt på dess fysiska anpassningar till ett kallt klimat, utan på konkurrens med den större rödräven.

Kring förra sekelskiftet förekom fjällräven fortfarande rikligt i den Fennoskandia fjällkedjan. I Sverige var den vanlig i alla fjällområden utom de sydligaste Dalafjällen. I Norge beskrevs fjällräven som allmän på högfjället från Nordkap ned till Kristiansands stift, och i norr fick den även valpar i havsfågelkolonierna. I Finland förekom fjällräven främst i fjällområdena i Enontekiö och Utsjoki, endast enstaka föryngringar har historiskt noterats utanför de områdena.

I slutet av 1800-talet minskade fjällrävsbestånden kraftigt på grund av en omfattande fjällrävsjakt. För att skydda arten fredades den 1928 i Sverige, 1930 i Norge och 1940 i Finland, men fridlysningen ledde inte till någon återhämtning av stammen. Att fjällräven inte återhämtade sig trots fredningen pekar på att andra faktorer än jakt också kan ha spelat in. I Finland föddes den sista kända fjällrävskullen 1996. I Sverige och Norge kan beståndet ha varit så litet som 40–60 individer kring år 2000. Sedan 2001 har olika bevarandeåtgärder utförts och populationen har ökat i områden där det genomförts åtgärder. 2022 föddes den första kända fjällrävskullen i Finland på 2000-talet. 2023 föddes totalt 83 kullar i Norden, varav 4 i Finland, 39 i Norge och 40 i Sverige (Wallén et al. 2023), se figur 1. Den totala populationsstorleken i Fennoskandia uppskattades 2023 till 431–696 reproducerande individer (Wallén et al. 2023).

Figur 1. Det totala antalet fjällrävskullar mellan 2009 – 2023 för Sverige, Norge och Finland (Wallén et al. 2023).

I dag anses de tre främsta hoten i Fennoskandia vara födobrist på grund av uteblivna smågnagartoppar, konkurrens med rödräv samt den låga populationsstorleken som både gör populationen känslig för plötsliga händelser och ökar risken för inavelsdepressioner. Den nuvarande prognosen är att om åtgärderna i Fennoskandia skulle upphöra i dag kommer fjällrävsbeståndet återigen att minska då stammen inte är livskraftig i sig själv än.

Globalt är inte fjällräven rödlistad utan har status livskraftig (LC), men anses av IUCN (International Union for Conservation of Nature) vara en flaggskeppsart för klimatförändringar då deras utbredning förväntas krympa framöver. I Norge, Sverige och Finland är fjällräven rödlistad. I Norge och Sverige klassas den som starkt hotad (EN) och i Finland som akut hotad (CR).

Mer information om fjällräven och hotbilden finns i *Åtgärdsprogram för fjällräv, 2017–2021* (Miljødirektoratet & Naturvårdsverket 2017) och *Inventering av fjällräv i Norge, Sverige och Finland 2023* (Wallén et al. 2023).

Redovisningen av åtgärdsprogrammet för fjällräv (2017-2021) visar att både Norge och Sverige har prioriterat åtgärder som stödutfodring, rödrävsjakt, hantering av skabbutbrott samt inventering av fjällrävsstammen. I Norge pågår även avelsarbete och utsättning av fjällrävsvalpar. Under den förra programperioden pågick även två parallella EU-finansierade Interregprojekt, *Felles fjellrev Nord* respektive *Syd*, vilka har möjliggjort kommunikationssatsningar riktade till allmänheten och utökad stödutfodring i fjällområden mellan befintliga populationerna med syfte att knyta samman populationen. Fjällrävsstammen ökar sakta tack vare åtgärderna men ännu är inte stammen tillräckligt stor för att klara sig utan ytterligare åtgärder.

Den uppdaterade åtgärdstabellen syftar till att förbättra förutsättningarna för fjällrävens framtida överlevnad i Fennoskandia. Kvarvarande åtgärder som inte har

genomförts under tidigare programperioder samt löpande åtgärder har anpassats till rådande kunskaps- och åtgärds läge. Finland har även tillkommit som en part i bevarandearbetet. De kortsiktiga målen har delvis uppfyllts och nya kortsiktiga målsättningar har definierats för att nå upp till de långsiktiga målen.

Den beräknade kostnaden för åtgärder som skulle behöva täckas av Naturvårdsverket uppgår till 24 430 000 SEK, Miljodirektoratet uppgår till 50 550 000 NOK och Finland 500 000 Euro under giltighetsperioden 2024–2028.

Dock är möjligheten till denna finansiering beroende av årlig resurstilldelning till, och prioriteringar mellan, alla gällande åtgärdsprogram.

Vision och mål

Vision

Visionen är att den fennoskandiska fjällrävsstammen är stabil och livskraftig med gynnsam bevarandestatus och utan behov av ytterligare bevarandeåtgärder. Den fennoskandiska fjällrävsstammen består av minst 2 000 könsmogna individer och att det med regelbundna intervall på 3–5 år föds minst 500 kullar. Beståndets geografiska utbredning täcker den fennoskandiska fjällkedjan och populationen är tillräckligt stor och geografiskt sammanhängande för att fjällrävarna ska kunna hitta icke besläktade partners att para sig med.

Detta kan jämföras med att det rekordåret 2022, när fjällrävspopulationen beräknades uppgå i ca 560 könsmogna individer i Fennoskandinavien, föddes totalt 164 kullar.

Långsiktigt mål (2035)

- Senast år 2035 uppgår den fennoskandiska fjällrävsstammen till minst 1 000 könsmogna fjällrävar och det föds minst 250 kullar under år med god tillgång på fjälllämmel.
- Utbredningen av fjällräv har ökat så att Sverige, Norge och Finland har en sammanhängande fjällrävsstam med ekologiskt, demografiskt och genetiskt utbyte, där dagens kärnområden knyts samman genom stabil förekomst av fjällräv i mellanområdena.
- Samtliga delpopulationer har god hälsostatus.

Kortsiktigt mål (2028)

- Senast år 2028 uppgår den fennoskandiska fjällrävsstammen till minst 750 könsmogna fjällrävar och det föds minst 200 kullar under år med god tillgång på fjälllämmel.

- Samtliga delpopulationer av fjällräv, där det genomförs åtgärder, har en positiv populationsutveckling.
- Den fennoskandiska fjällrävbestånden har i ökande grad regelbunden spridning mellan delbestånden inom hela fjällrävens utbredningsområde.
- Det finns goda kunskaper om fjällrävstammens framtida livsduglighet i förhållande till de pågående klimatförändringarna, det ekologiska sammanhanget och möjliga förvaltningsåtgärder.
- Det finns en strategi för när och hur pågående bevarandeåtgärder kan avslutas.

Åtgärder och rekommendationer

Åtgärderna bör under programperioden fokuseras på historiskt högkvalitativa fjällområden som är viktiga för en demografisk förstärkning av populationen, till exempel satsningar för att skapa en livskraftig, nordlig delpopulation. Åtgärder bör även riktas till mellanområden som binder samman delpopulationerna i den fennoskandiska fjällrävsstammen och till de fjällområden som kan förväntas att bli påverkade av de pågående klimatförändringarna. Åtgärder bör prioriteras i de fjällområden som kan förväntas vara aktuella för fjällräv i framtiden givet de pågående klimatförändringarna.

Dialog och samverkan

Information, utbildning och rådgivning

I alla tre länder är det enligt lag förbjudet att störa, skada och förstöra fjällrävens lyor. För att vidta förebyggande åtgärder är viktigt att relevant information om fjällrävens geografiska utbredning och förekomst görs tillgänglig för myndigheter, kommuner och aktörer. Markexploatörer bör informeras om hur de kan undvika att förstöra fjällrävens livsmiljö. Förvaltande myndigheter bör även aktivt arbeta med rådgivning till aktörer för ökad hänsyn till fjällräven i aktörernas verksamhet.

Utöver löpande information och rådgivning föreslås det att det under den kommande programperioden genomförs två riktade informationskampanjer, se nedan. Dessutom behövs det att alla tre länder tar fram gemensamma riktlinjer för hur fotografer som vill fotografera eller filma fjällrävar kontaktar myndigheterna i respektive land och hur dessa ansökningar hanteras.

Informationskampanj "Reducera näringstillgången för rödräv på fjället":

Tillgången av föda på vintern för rödräven tros vara en starkt bidragande faktor till rödrävens expansion in i fjällområdena. Rödräven är en allätare som klarar av att nyttja många olika födokällor, till exempel trafikdödat vilt, kvarlämnade sopor och fiskrens från fiske. För att minska mängden tillgängliga födoresurser behövs en ökad medvetenhet hos alla som rör sig i fjällmiljö. Under programperioden bör det

tas fram information riktad till allmänheten kring hur kvarlämnade sopor, matrester, fiskrens och jaktavfall underlättar etableringen av rödrev, konsekvensen det får på fjällräven och andra arter på fjällen, samt hur den som rör sig i fjällen bör hantera sitt avfall.

Informationskampanj "Hur beter du dig vid ett möte med en fjällrev?":

Det finns riktlinjer kring hur allmänheten ska bete sig vid ett fjällrevsmöte som behöver göras mer känt hos allmänheten. Även om fjällrevslyor är sekretessbelagda finns det ett antal lokalt kända lyor och både de som rör sig i fjällen samt fotografer vill gärna uppleva fjällrevsmöten, och då särskilt fjällrevsvalpar. Både engångsstörningar och återkommande mänskliga störningar kan vara en påfrestning för fjällrevarna, särskilt under valpsäsongen. Kombinationen av större möjlighet att möta vilda fjällrevar och ett ökat intresse för att vandra och uppleva fjällmiljöerna skapar ett behov av att informera och sprida kunskap kring hur ett fjällrevsmöte bör ske och hur den som möter fjällräven ska bete sig.

Gemensamma riktlinjer för fotografer och kontakt med myndigheter

För fotografer behövs det tydlig information kring vad som gäller kring lyor och hur de ska kontakta myndigheter för eventuella tillstånd. Det behöver som lägsta nivå tas fram nationella riktlinjer för hur ansökningar från fotografer bör hanteras. Det bästa vore om det fanns en nationsöverskridande policy mellan Finland, Norge och Sverige kring hur sådana ansökningar om fotografering kring lyor hanteras

Seminarie serie om fjällrev riktad mot förvaltande myndigheter och kommuner

Fjällen är ständigt utsatta för ett exploateringsstryck i alla tre länder från till exempel infrastruktur, gruvdrift, vindkraftsetablering, utbyggnad av stugområden, renskötsel och åtgärder för att underlätta friluftslivet. Det finns därför ett stort behov av att sprida kunskap om hur fjällrevar påverkas direkt och indirekt av olika typer av exploatering till förvaltande myndigheter och kommuner. Genom att ordna ett återkommande digitalt seminarium med temat förvaltning och aktuella frågor kopplade till fjällräven skulle glappet mellan förvaltningen och forskningen kunna överbryggas. Ämnen som skulle kunna tas upp är:

- Kunskapsspridning om gällande regelverk och riktlinjer
- Kunskapsspridning om effekter av störning och mänsklig påverkan
- Finns de kunskapsunderlag som förvaltningen behöver för att kunna ta väl underbyggda beslut kring fjällräven? Hur ska vi underlätta informationsflöden mellan förvaltning och forskningen?
- Hur tar vi hänsyn till fjällräven i olika exploateringsfrågor?

Aktiva åtgärder i fält

Populationsförstärkande åtgärder

Stödutfodring i befintliga populationer: Stödutfodring av fjällrävar är ett viktigt verktyg i bevarandearbetet, där syftet vara att öka såväl adult och juvenil överlevnad som kullstorleken. Grundinställningen är därför att stödutfodringen ska genomföras kontinuerligt över sommar- och vintersäsongen samt över alla faser i lämmelcykeln. Åtgången av foder verkar justera sig själv i förhållande till smågnagarfasen men frekvensen av kontroll och påfyllning av foderautomater bör vara den samma för att alltid garantera tillgång på foder i automaterna.

Foderautomater ska anpassas så att de enbart kan utnyttjas av fjällrävar. Ett ökande problem i vissa områden är att järvar bryter sig in i foderautomaterna. I de fallen bör automaterna bytas ut mot tåligare konstruktioner som järven inte kan ta sig in i, till exempel genom att byta ut plasttunnorna mot järntunnor. På norsk sida behöver man söka dispens från berörd förvaltningsmyndighet och markägare för att få placera ut foderautomater.

Stödutfodring i mellanområden: Med en ökande population av fjällrävar behövs det att de så kallade mellanområdena i fjällen, det vill säga områden som är viktiga för att skapa en konnektivitet i landskapet mellan kärnpopulationerna, koloniserar av fjällrävar för att knyta ihop populationen genetiskt. Att placera ut foderautomater intill äldre övergivna fjällrävslyor har visat sig vara ett effektivt sätt att skynda på återkoloniseringen av mellanområden. I Sverige har det vid några tillfällen observerats att fjällrävar har etablerat sig på gamla övergivna fjällrävslyor redan inom ett år från att en ny foderautomat placerats ut. Kullar av fjällrävar har observerats på de nyetablerade lyorna så snart lämmeltillgången tillåtit, ibland redan samma år som fjällrävsparet etablerat reviret. Att fokusera på att etablera nya foderautomater i områden som är viktiga mellanområden är en viktig åtgärd för att nå upp till målet att ha en genetiskt sammanhängande fjällrävspopulation. För inventeringar och kartläggning av äldre fjällrävslyor se "Inventering av äldre fjällrävslyor i mellanområden" under Datainsamling och kunskapsutveckling sidan 9.

Rödrävsjakt: Till följd av klimatförändring och mänsklig aktivitet etablerar sig rödräven i högre grad på fjället vilket inverkar negativt på fjällrävspopulationen genom konkurrens, predation samt införsel av sjukdomar och parasiter. I de områden där förekomst av rödräv är så hög att det till stor grad påverkar fjällräven bör åtgärder riktad mot rödräv genomföras. Antingen sker detta genom riktad jakt genomförd av förvaltande myndighet eller genom att uppmuntra till ökad rödrävsjakt hos lokalbefolkningen.

Begränsa födotillgången för rödrävar längs med infrastrukturer i fjällen: Infrastruktur som vägar och bebyggelse kan skapa nya födoresurser för rödrävar i

fjällen, till exempel trafikdödat vilt och matavfall i naturen och från byar nära fjällen. Sådana mänskligt skapade födokällor är ofta mer stabila i tid och rum än tillgången på bytesdjur, vilket gör att rödräven klarar sig bättre i fjällandskapet främst på vintern. I Alaska har studier visat att den främsta orsaken till att fjällräven minskat snabbt i områden kring oljefält troligen beror på den ökade födotillgången vilket har lett till att rödräv kunnat etablerat sig på tundran (Stickney et al. 2014). I den skandinaviska fjällkedjan är trafikdödade djur utpekats som en sådan födotillgång som uppstår på grund av infrastrukturer. Om byar och andra verksamheter nära fjällen inte hanterar matavfall på ett bra sätt ger det rödräven etableringsmöjlighet. Vägar och järnvägar skapar sedan lättforcerade vandringsstråk som leder upp rödrävarna på fjället i jakt på trafikdödade djur och matavfall vid rastplatser. Att aktivt städa bort trafikdödade djur samt ordna en fungerande sophantering kring rastplatser är en viktig åtgärd för att minska rödrävens expansion in i fjällen. För att lyckas med detta krävs samverkan med de aktörer som sköter vägarna i fjällområdena för att belysa problematiken med trafikdödade djur och kvarlämnade sopor.

Avel och utsättning av fjällrävsvalpar: Under förra programperioden sattes det ut fjällrävsvalpar i Norge från det norska avelsprogrammet. Totalt har det satts ut 459 valpar i det norska fjällområdet och utvärderingar av avelsprogrammet i Norge visar att åtgärden har fungerat bra (Ulvund et al. 2022). Det finns fortfarande ett behov av att stärka populationen genom utsättning av valpar. Avelsstationen är fortfarande viktig för att bygga upp fjällrävspopulationen.

Utsättning eller translokering av fjällrävar har inte varit en åtgärd i Sverige, men frågan om eventuell utsättning eller translokering beslutas av Naturvårdsverket på svensk sida. Se avsnitt om regler för utsättning under allmänna rekommendationer i Åtgärdsprogrammet för fjällräv 2017–2021 (sid 54). Finland har i nuläget inget avelsprogram för fjällräv och translokering av fjällrävar är i nuläget inte aktuellt.

Förhindra hybridisering med farmrävar: I Norge har det tidigare förekommit flera fall av förrymda farmrävar, men problemet har avtagit på senare tid. Detta beror främst på att pälsfarmarna håller på att avvecklas i Norge. Från och med 1 februari 2025 är det förbjudet med pälsdjursfarmar i Norge och all verksamhet ska vara avvecklad i landet. I Sverige finns det inte pälsfarmar med fjällräv. I Finland finns det fortfarande fjällrävspälsfarmar, men dessa ligger geografiskt långt borta från fjällrävsområdena. Det förekommer även fjällrävspälsfarmar i Ryssland på Kolahalvön, vilket ger en risk för att förrymda farmrävar kan ta sig till den fennoskandiska fjällrävspopulationen. Även om sannolikheten för hybridisering mellan förrymda farmrävar och vilda fjällrävar är låg bör förrymda farmrävar alltid avlivas. Om en hybridkull skulle påträffas bör både farmrävsföräldern och valparna avlivas.

Datainsamling och kunskapsutveckling

Inventering

Årlig inventering: Den årliga inventeringen av fjällrävslyor är nödvändiga för att följa populationsutvecklingen, för att kunna rikta åtgärder till de lyor och fjällområden där behovet finns, och för att utvärdera effekten av åtgärderna. Övervakning av fjällräv är sedan 2018 likadan i Sverige och Norge då ett gemensamt övervakningsprogram togs fram. Finland följer också samma övervakningsmetodik. Resultaten från övervakningen förs in i den gemensamma databasen Rovbase. Resultaten av inventeringarna sammanställs i en gemensam årlig rapport. För detaljer kring inventeringsmetodik se rapporten "Inventering av fjällräv i Norge, Sverige och Finland 2023".

Fortsatt inventering är en viktig aktivitet inom åtgärdsprogrammet för att kunna följa populationstillväxten, effekterna av åtgärderna samt upptäcka om något avvikande sker. I dag sker inventeringen främst via kameraövervakning eller genom direkta observationer på lyor. Genetisk övervakning på individnivå är en möjlig alternativ inventeringsmetodik. I Norge och Finland genomförs redan en genetisk övervakning av fjällrävspopulationen, men förhoppningen är att genetisk övervakning kommer kunna utvecklas till att bli den huvudsakliga gemensamma övervakningsmetodiken i hela Fennoskandia. För detaljer se Genetisk övervakning av fjällrävstammen under Framtagande av ny kunskap på sidan 10.

Inventering av äldre fjällrävslyor i mellanområden: Baserat på historiska och nutida data finns i dag kunskap om vilka områden som förväntas vara högkvalitativa fjällrävsområden samt vilka som är av särskilt värde för att skapa en geografiskt sammanhängande population. Genom fynd av äldre övergivna lyor kan strategier tas fram för nyetablering av fjällrävar genom utplacering av foderautomater i områdena (se Stödutfodring i mellanområden, s 7).

Sjukdomsövervakning

Hos fjällrävar: Det behöver etableras ett hälsoövervakningsprogram för fjällräv. De små fjällrävsbestånden är i dag sårbara för risken att sjukdomar och parasiter slår ut alla individer samtidigt. Övervakning och diagnostik kan ge tidigt varsel vid utbrott eller ökad förekomst av dolda sjukdomar.

Hälsoövervakningen kan göras i samband med rutinmässiga provtagningar av viltlevande rävar som fångas in för märkning samt vid mottagning av döda fjällrävar som skickas in till Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA), NINA eller Ruokavirasto. Målet med obduktion är att dokumentera dödsorsaker knutna till exempelvis sjukdom, förgiftningar, trafikskador och illegal jakt.

Det är också möjligt att screena de spillningsprover som samlas in i dag i samband med inventering av fjällräv efter sjukdomar. Skulle inventeringen av fjällrävarna i Fennoskandia övergå till genetisk övervakning kommer det finnas goda

möjligheter att screena stora delar av populationen efter sjukdomar och parasiter. I Norge ingår fjällräven i det generella hälsoövervakningsprogrammet för vilt (ViltHOP) sedan 2023. Detaljerna för upplägget är inte fastställda ännu, men sannolikt kommer Veterinärinstitutet ansvara för analys av prover som samlas in av NINA.

Hos rödrävar och andra möjliga vektorer: De pågående klimatförändringarna leder till att rödräven expanderar in i fjällvärlden kombinerat med att främmande arter som till exempel mårhundar och guldschakaler utökar sin utbredning. Rödräven är i dagsläget redan en känd vektor för skabbkvalster och sedan 2016 har det nästan årligen varit skabbutbrott hos fjällrävarna i Borgafjäll på gränsen mellan Västerbotten och Jämtland i Sverige. Rödräven är i dag även en potentiell spridare av dvärgbandmask och trikiner. I och med invandringen av nya främmande arter ökar risken för att sjukdomar som rabies, herpesvirus och parvovirus ska etableras och spridas i Fennoskandia. För att förebygga sjukdomsutbrott hos fjällrävar bör det även etableras ett övervakningssystem för sjukdomar hos möjliga vektorer. Rödrävar analyseras redan till viss del regelbundet efter olika sjukdomar via Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA), Ruokavirasto och Veterinärinstitutet (VI), men för fjällrävsstammen skulle ett mer systematiskt arbete med analyser av sjukdomar hos rödrävar behövas inom och intill fjällrävsområden.

Framtagande av ny kunskap

Genetisk övervakning av fjällrävsstammen: Övervakningen av fjällrävsstammen har främst skett genom besök på lyor eller via viltkameror som placeras ut intill kända fjällrävslyor. Bildmaterialet går igenom och kull konstateras på de lyor där det förekommer bilder på valpar. Metoden har hittills fungerat bra genom att flera kameror placeras ut kring lyor för att täcka alla utgångar samt som försäkring ifall någon av kamerorna slutar fungera under säsongen. Kamerorna kräver även besök för att tömma minneskort samt kontrollera att de fortfarande sitter där de ska.

En allt större fjällrävsstam ställer högre krav på en utökad övervakning för att kunna uppskatta populationstillväxten. Fler lyor kräver fler besök och kameror som ska underhållas vilket leder till en allt högre personalbelastning. Ett möjligt framtida alternativ för övervakningen av fjällräv är att övergå till genetisk övervakning av stammen på samma sätt som till exempel björnstammen övervakas i dag. För att kunna bedöma fördelarna respektive nackdelarna för en genetisk övervakning kontra kameraövervakning av fjällrävsstammen behöver det göras en kunskapssammanställning över genetisk övervakning samt en kostnadsbedömning.

Beredskapsplan vid sjukdomsutbrott: Det behövs en gemensam beredskapsplan inom Fennoskandia gällande hur länderna organiserar sig vid ett sjukdomsutbrott i fjällrävsstammen, oavsett vilken sjukdom eller parasit det rör sig om. Under förra programperioden togs det fram en beredskapsplan för hantering av skabbutbrott i Sverige. Beredskapsplanen beskriver hur skabbutbrotten ska hanteras från upptäckt till friskförklaring för att effektivisera behandling och minimera spridning. I Norge

gjordes 2021 en riskbedömning av aktuella sjukdomshot för fjällräven av NINA. I rapporten togs det även fram ett förslag till en generell beredskapsplan för sjukdomsutbrott, oavsett vilken sjukdom det rör sig om. Under programperioden kan denna rapport användas som underlag för att ta fram en gemensam beredskapsplan för Norge, Sverige och Finland. Målet är att utveckla och fastställa en landsöverskridande beredskapsplan för att snabbt kunna agera enat mellan länderna vid ett misstänkt eller konstaterat sjukdomsutbrott.

Drivkraften bakom expansionen av rödräv: Rödräven expanderar allt längre in i fjällvärlden. I dagsläget kontrolleras mängden rödräv främst genom jakt i områden med höga tätheter. Där rödräven är ett påtagligt hot bör man försöka identifiera orsakerna till dess förekomst och sätta in åtgärder mot de faktorer som gynnar rödräven. På Varangerhalvön har man sen 2004 genomfört rödrävsjakt och utvärderat effekten av jakten och andre faktorer som påverkar rödrävsbeståndet. Projektet COAT Fjellrevsmodulen är en bra kunskapskälla gällande rödrävens ekologi i fjällvärlden. Erfarenheterna från Varanger kan hjälpa oss när vi försöker förstå vilka faktorerna som påverkar rödrävens utbredning i andra fjällområden.

Möjliga faktorer som tros gynna rödräven i fjällområdena är:

- tillgång på fallvilt och slaktavfall från tamren och hjortvilt samt fiskrens från fiske
- tekniska installationer i fjällmiljö, såsom kraftledningar, rengården, vindkraftverk som leder till högre fågeldödlighet genom kollisioner
- sop- och matavfall till fjälls
- Bosättningar nära fjällen
- Infrastrukturer som leder rödräven upp på fjällen till exempel vägar och skoterspår

Genom att utreda varför rödrävstätheten blir så pass hög i vissa områden är målet att det kunskapsunderlaget ska leda till riktade och mer effektiva åtgärder för att förhindra att rödräven ens tar sig upp på fjället och minska behovet av jakt. Utredningen kan även användas som ett kunskapsunderlag för den offentliga förvaltningen för att kunna bedöma indirekta effekten av planprocesser på fjällräven.

En möjlig åtgärd är att GPS-märka rödrävar i närliggande områden för att se hur dessa rör sig i landskapet.

Kunskapssammanställning och strategi för hur vi får ett livskraftigt fjällrävsbestånd:

Åtgärderna för fjällräv har pågått under en lång tid och har lett till en populationsökning. Det finns därför ett behov av att blicka framåt och utreda när åtgärderna kan avslutas; det vill säga försöka förutspå när fjällrävsstammen kan förväntas vara så pass livskraftig att den klarar sig utan åtgärder eller fastställa att stammen aldrig kommer kunna bli livskraftig utifrån rådande omständigheter. För

att kunna ta ett sådant beslut behövs det att det finns tillförlitliga skattningar av hur stort ett livskraftigt bestånd behöver vara, både för bestånden som helhet och på delbestandsnivå, samt en prognos över utvecklingen av fjällrävsstammen.

Men det är inte enbart storleken på populationen som spelar in i frågan kring möjligheten att avveckla bevarandeåtgärderna. Effekten av fortsatta klimatförändringar, oregelbundenheten i lämmelcyklarna, invandringen av rödrävar och mänsklig påverkan i form av exploatering av fjällmiljöerna och turism behöver också vägas in för att kunna avgöra om och när stammen kan förväntas vara livskraftig. För att förstå fjällrävens framtida överlevnadsmöjlighet behövs mer kunskap kring vad som styr lämmelns reproduktion och cykler. Tillgång på lämmel bestämmer i stor grad födotillgången och reproduktionen hos fjällräven.

För att kunna ta fram en strategi för hur avvecklingen av bevarandeåtgärder ska ske utan att riskera att fjällrävstammen börjar minska igen behöver det tas fram både ett kunskapsunderlag och en strategi som tar avstamp i kunskapsunderlaget.

Förutsättningar för ett lyckat genomförande av åtgärdsprogrammet

Förutsättningarna för att lyckas med de uppsatta målen i åtgärdsprogrammet beror på flera faktorer som är både inom och utanför vår kontroll. Studier har visat att stödutfodring med hundfoder inte leder till fler kullar, utan det är tillgången av lämmel som styr populationstillväxten hos fjällrävar. Stödutfodringen resulterar i stället i att fler vuxna fjällrävar överlever under perioder med låg tillgång av lämlar och sorkar. Dessutom är fjällrävarna är i bättre grundkondition efter ett så kallat bottenår med lågt antal lämlar, vilket gör att de kan svara direkt med kullar när antalet lämlar ökar. Om lämmeldynamiken dämpas och topparna minskar eller försvinner helt försämras möjligheterna att upprätthålla lokala fjällrävsbestånd. Utvecklingen av lämmelbestånden och dess dynamik över tid är en avgörande faktor för hur fjällrävsbeståndet kommer utvecklas under programperioden.

Åtgärdsprogrammet är också beroende av hur finansiering ser ut under programperioden. Det finns ingen garanterad finansiering för fjällrävsarbetet, utan det styrs av den sittande regeringens budgetprioriteringar i vardera land. För att vara säker på att Sverige och Finland ska kunna bedriva åtgärder på den nivå som det föreslås i det här åtgärdsprogrammet behövs det ytterligare finansieringskällor som EU-projektmedel eller forskningsanslag. Om extern finansiering inte kan tryggas är risken stor att åtgärderna inte kommer kunna

utföras i önskad grad, vilket på sikt kommer ge en lägre populationstillväxt än de uppsatta långsiktiga målen önskar.

I utvärderingen av tidigare programperiod lyftes både samverkan mellan länderna och mellan de förvaltande myndigheterna och forskningen fram som viktiga faktorer för de hittills lyckade resultaten. Den samverkan skedde till stor del genom de gemensamma EU-projekten. I nuläget finns det inga pågående EU-projekt kring fjällräven. Det är därför en prioriterad fråga att aktivt arbeta med att upprätthålla samarbetet mellan länderna för att garantera fortsatta lyckade samarbete och kunskapsutbyte kring fjällräven.

Vissa av de föreslagna åtgärderna är det inte Länsstyrelserna, Miljødirektoratet eller Metsähallitus som har rådighet över genomförandet av åtgärderna, till exempel hantering av trafikdödat vilt. För att lyckas med de åtgärderna krävs det att det etableras dialog, samverkan och en gemensam förståelse mellan myndigheterna och de aktörer som kan genomföra åtgärden. Om inte det lyckas kommer inte åtgärderna kunna genomföras under programperioden.

Referenser

Miljødirektoratet & Naturvårdsverket. 2017. Handlingsplan for fjellrev/
Åtgärdsprogram för fjällräv (*Vulpes lagopus*), Norge-Sverige 2017–2021. M-794.
46 s

Stickney, A.A., Obritschkewitsch, T. & Burgess R.M. 2014. Shifts in fox den
occupancy in the Greater Prudhoe Bay area, Alaska. *Arctic* 67: 196–202.

Ulvund, K., Mjøen, T. & Jackson, C. 2022. Avlsprogrammet for fjellrev:
oppsummering av produksjonsåret 2021-2022. Norsk institutt for naturforskning
(NINA) 15 sider. Upublisert.

Wallén, J., Ulvund, K., Rød-Eriksen, L., Birkeland Eriksen, L., Flagstad, Ø., Ollila,
T. & Eide, N.E. 2023. Inventering av fjällräv i Norge, Sverige och Finland 2023/
Overvåking av fjellrev i Norge, Sverige og Finland 2023/ Naaliseuranta Norjassa,
Ruotsissa ja Suomessa 2023. Bestandsstatus för fjällräv i Fennoskandia/
Bestandsstatus for fjellrev i Fennoskandia/ Naalikannan tila Fennoskandia. 1-2023.
Naturhistoriska riksmuseet (NRM), Norsk institutt for naturforskning (NINA)
og/och/ja Metsähallitus (MH)

Bilaga 1.

Föreslagna åtgärder

Kategori: Ordinarie åtgärdsprogram

Åtgärd	Område	Aktörer	Finansiär	Uppskattad total kostnad Sverige (SEK)	Uppskattad total kostnad Norge (NOK)	Uppskattad total kostnad Finland (euro)	Prioritet	Genomförs senast ¹
Dialog och samverkan								
Informationskampanj "Reducera näringsstillgången för rödräv på fjället"		AC, BD, Y, MH, Mdir		150 000	125 000	12 000	1	2028
Informationskampanj "Hur betar du dig vid ett möte med en fjällräv?"		AC, BD, Y, MH, Mdir		150 000	125 000	10 000	2	2028
Gemensamma riktlinjer för fotografer och kontakt med myndigheter		AC, BD, Y, NV, MH, ELY-keskus, Mdir		50 000	125 000	5 000	1	2028
Seminarie serie om fjällräv riktad mot förvaltningen		AC, BD, Y, MH, Mdir		100 000	125 000	10 000	2	2025
Aktiva åtgärder i fält								
Stödutfodring		AC, BD, Y; MH, Mdir		7 500 000	14 000 000	80 000	1	Årligen
Stödutfodring i stepping stone-områden		AC, BD, Y, MH		2 500 000	0	8000	1	Årligen

NATURVÅRDSVERKET

Rödrävsjakt		AC, BD, Y, MH, Mdir		2 250 000	500 000	200 000	1	Årligen
Begränsa födotillgången för rödrävar längsmed infrastrukturer i fjällen		Trafikverket, Lapin ELY-keskus		0	0	10 000	2	Årligen
Avel och utsättning		Mdir		0	16 800 000	0	1	Årligen
Förhindra hybridisering med farmrävar - avlivning av förrymda farmrävar		AC, BD, Y, MH		30 000	0	5 000	1	Vid behov
Datainsamling och kunskapsutveckling								
Årlig inventering		AC, BD, Y, NRM, MH, Mdir		10 000 000	14 000 000	100 000	1	Årligen
Sjukdomsövervakning hos fjällrävar		AC, BD, Y, SVA, MH, Ruokavirasto, VI		750 000	500 000	10 000	2	Årligen
Sjukdomsövervakning hos rödrävar och andra möjliga vektorer		AC, BD, Y, SVA, MH, Ruokavirasto		750 000	0	10 000	3	Årligen
Kunskapssammanställning och utveckling av genetisk övervakning av fjällrävstammen		AC, BD, Y, NRM MH		100 000	250 000	25 000	1	2028
Beredskapsplan vid sjukdomsutbrott		AC, BD, Y, SVA, MH, Ruokavirasto		50 000		5 000	2	2028
Drivkraften bakom expansionen av rödräv		Forskning		0	4 000 000	5 000	1	2028

Kunskapssammanställning och strategi för hur vi får ett livskraftigt fjällrävsbestånd	AC, BD, Y, Forskning, MH		50 000	500 000	5 000	1	2028
Total uppskattad kostnad för åren 2024–2028			24 430 000	50 550 000	500 000		

¹ - Angivet år ska ses som en riktlinje under förutsättning att åtgärden kan finansieras och kan komma att flyttas framåt på grund av resursbrist.

Förklaring av förkortningar: Sverige: AC - Länsstyrelsen Västerbotten, BD - Länsstyrelsen Norrbotten, Y - Länsstyrelsen Jämtland, NV –

Naturvårdsverket, NRM – Naturhistoriska riksmuseet

Finland: MH- Metsähallitus , ELY-keskus Närings- trafik- och miljöcentralen, Ruokavirasto- Livsmedelverket

Norge: Mdir – Miljødirektoratet, VI - Veterinærinstituttet

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 06.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	13/2024	14.06.2024 4

Høring - NOU 2024:10 Ny motorferdsellov

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir følgende høringsuttalelse til NOU 2024:10 Ny motorferdsellov:

- Nasjonalparkstyret støtter utvalgets konklusjon om å videreføre dagens ordning hvor det kreves tillatelse etter begge regelverk ved motorferdsel i verneområder (verneforskrift og motorferdsellov). Dette også sett i lys av at det aller meste av motorferdsel i verneområdene starter utenfor verneområdet, det vil si i områder hvor kun motorferdselloven gjelder, og derigjennom uansett vil kreve saksbehandling både hos verneområdeforvaltningen og kommune.
- Nasjonalparkstyret støtter utvalgets forslag om at motorferdsel som er nødvendig ved skjøtsel etter naturmangfoldloven §§ 47 og 72 skal være generelt unntatt fra forbudet mot motorferdsel og at dette tydeliggjøres i ny motorferdsellov.
- Nasjonalparkstyret er uenige i utvalgets forslag til at bestemmelsen om at rekreasjonsløyper/ snøscooterløyper ikke kan legges i verneområder tas ut i ny motorferdsellov. Denne forbudsbestemmelsen bes videreført for å sikre verneverdiene og formålet med vernet. Det tillegges her at hverken verneforskriftene eller naturmangfoldlovens bestemmelser åpner for å etablere slike løyper i de fleste verneområder.
- Nasjonalparkstyret støtter utvalgets forslag om en tydeligere definisjon av drone, og at bruk av droner i tråd med utvalgets definisjon er søknadspliktig i ny motorferdsellov.
- Nasjonalparkstyret støtter utvalgets forslag om å forby bruk av el-sykkel utenfor vei og turvei i utmark. Dette vil bidra til at forbudet mot bruk av El-sykkel i verneområder i større grad vil bli etterlevd ved en klar forbudshjemmel i motorferdselloven. Nasjonalparkstyret er her også enige i at transport- og fremkomstmidler med avslått motor skal være omfattet av loven.
- Nasjonalparkstyret er enige om at vedtak gitt med hjemmel i motorferdselloven skal registreres i Miljøvedtaksregisteret på samme vis som for vedtak fattet av verneområdeforvaltningen. Dette vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen i verneområdene samt sikre at tiltak har de nødvendige godkjenning før gjennomføring.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet sendte i brev av 27. mai 2024 Motorferdsellovutvalgets utredning NOU 2024: 10 *Ny motorferdsellov – Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)* på offentlig høring. Fristen for å sende inn innspill er 15. september 2024.

Nasjonalparkstyrene er oppført som høringsinstans for høringen.

Motorferdsellovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021. Foranledningen for nedsettelsen av utvalget var et stortingsvedtak der regjeringen ble bedt om å fremme forslag om revidering av motorferdselloven med sikte på økt lokalt selvstyre og mindre byråkrati samtidig som hensynet til natur og friluftsliv blir ivaretatt.

Motorferdsellovutvalget overrakte sin utredning tirsdag 21. mai. Overrekselen kan ses i opptak på denne lenken <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/motorferdsellovutvalget-overrekker-sin-utredning/id3036299/> Her orienteres det også kort om hovedtrekkene i utredningen.

Høringsdokumentet/NOU kan leses på internett, dokumentet er på 428 sider og sendes ikke ut som vedlegg til saken. Lenk til dokumentet følger her: <https://www.regjeringen.no/contentassets/6643b7714a0f45b3837e6e014599116e/no/pdfs/nou202420240010000dddpdfs.pdf>

Nasjonalparkstyret er ikke forvaltningsmyndighet for lov om motorferdsel i utmark med tilhørende forskrifter. Denne myndigheten er tillagt kommunene. I dag gjelder motorferdselloven fullt ut i verneområder, selv om verneområdene har egne regler om motorferdsel i verneforskriften. Dette innebærer at man ofte må ha tillatelse både etter motorferdselloven og fra vernemyndigheten dersom man ønsker å benytte motoriserte transport- eller fremkomstmidler i verneområder.

Saksbehandling

I verneforskriftene er reguleringen av motorferdsel strengere enn etter motorferdselloven, dette for å sikre ivaretagelse av verneformålet. Utvalget fremhever at en del opplever det som unødvendig byråkratisk at det kreves to ulike tillatelser for motorferdsel i verneområder. Utvalget har i sin utredning vurdert å la vernereglene gjelde alene i verneområdene. På den måten skulle man slippe dobbeltregulering og kravet om to tillatelser. Utvalget har imidlertid kommet til at dette ikke vil være en tilfredsstillende løsning. Reguleringen i verneområder skal bare ivareta det aktuelle verneformålet. Der motorferdsel har liten påvirkning på verneformålet, kan man dermed ende opp med svært liberal regulering, selv om ferdsele kan være skadelig for de formålene motorferdselloven skal ivareta.

For å ivareta hensynene bak motorferdselloven mener utvalget at det er nødvendig at motorferdselloven gjelder også i verneområder, selv om verneforskriften har egne regler om motorferdsel. Utvalget vurderer det heller ikke som en hensiktsmessig løsning at motorferdselloven alene skal regulere motorferdsel i verneområder. I en del verneområder er det behov for en annen eller strengere regulering enn den man har etter motorferdselloven for å ivareta verneformålet. Utvalget foreslår derfor å videreføre ordningen der man må ha tillatelse etter begge regelverk.

Fra nasjonalparkforvalters side tillegges det at all bruk av motorkjøretøy starter utenfor verneområdene nasjonalparkstyret forvalter, det vil si at det uansett kreves en kommunal dispensasjon inn til verneområdegrensen, straks transporten krysser vernegrensen kreves både kommunal og verneområdeforvaltningens tillatelse. Dette betyr at for Børgefjell og Austre Tiplingan sin del vil det uansett ha krevd dobbel dispensasjonsbehandling.

Motorferdsel for skjøtsel

For å opprettholde verneverdiene i nasjonalparker, naturreservater og andre verneområder etter naturmangfoldloven kapittel V vil det ofte være nødvendig å gjennomføre skjøtselstiltak, for eksempel fjerning av vegetasjon og fremmede treslag, eller restaurering etter naturinngrep. For å gjennomføre skjøtselstiltakene vil det ofte være nødvendig med motorferdsel i utmark eller vassdrag. Etter naturmangfoldloven § 47 kan «forvaltningsmyndigheten» foreta en del slike skjøtselstiltak i verneområder. Dagens motorferdselregelverk har ingen bestemmelse som uttrykkelig åpner for motorferdsel i forbindelse med skjøtselstiltak etter naturmangfoldloven. I praksis er det imidlertid lagt til grunn at motorferdsellovens forbud mot motorferdsel ikke er til hinder for motorferdsel ved skjøtselstiltak.

Utvalget antar at et slikt unntak kan tolkes inn i formuleringene om at «forvaltningsmyndigheten kan foreta skjøtsel» i naturmangfoldloven § 47. Utvalget er ikke kjent med om denne bestemmelsen i praksis er tolket som et unntak fra motorferdselforbudet. Utvalget legger imidlertid til grunn at ordlyden også her er vid nok til at adgang til motorferdsel kan tolkes inn. Naturrestaurering og skjøtsel i verneområder er tiltak med høy nytteverdi for samfunnet. Gjennom Naturavtalen har Norge også forpliktet seg til å gjennomføre naturrestaurering. Utvalget mener derfor at det bør komme klart til uttrykk i loven at motorferdsel ved slik skjøtsel er tillatt. Utvalget legger videre til grunn at hensynene til å unngå skader på natur, friluftsliv og samisk kulturutøvelse ivaretas like godt av vernemyndighetene som av kommunen. Hensynet til å unngå unødvendig byråkrati tilsier da at bestemmelsen utformes som en direkte hjemmel, slik at unødvendig kommunal saksbehandling kan unngås. Utvalget foreslår at motorferdsel som er nødvendig ved skjøtsel etter naturmangfoldloven §§ 47 og 72 skal være generelt unntatt fra forbudet mot motorferdsel.

Rekreasjonsløyper/snøscooterløyper.

Utvalget har vurdert om motorferdselloven bør sette rammer for hvor løyper kan legges, slik forskriften gjør i dag. I dag kan løyper ikke legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder, og heller ikke der de vil være til vesentlig skade eller ulempe for reindrifta. Utvalget mener det kan være hensiktsmessig med noen begrensninger i hvor løyper kan plasseres, men er samtidig opptatt av at motorferdselloven ikke bør fastsette for mange begrensninger i planleggingsadgangen etter plan- og bygningsloven. Utvalget foreslår å beholde regelen om at løyper ikke kan legges i foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder. Utvalget vurderer at dette er fornuftige og hensiktsmessige rammer for adgangen til å plassere løyper. Utvalget vil derimot ikke foreslå å videreføre bestemmelsen om at løyper ikke kan legges i verneområder. Motorferdsel i verneområder krever uansett ofte samtykke fra vernemyndighetene, og utvalget mener det bør være opp til vernemyndighetene å vurdere om motorferdsel er forenlig med verneformålet.

Fra nasjonalparkforvalters side tillegges her at dagens verneforskrifter og naturmangfoldlovens unntaksbestemmelser ikke åpner for at nasjonalparkstyret kan dispensere for slike løyper i verneområdene styret forvalter.

El sykkel

Bruk av elsykler er i utgangspunktet omfattet av det generelle forbudet mot motorferdsel i utmark, men motorferdsel forskriften § 2a har siden 2017 hatt et generelt unntak for elsykler. De kan dermed brukes fritt i utmark, dersom ikke annet er besluttet. Motorferdsel forskriftens definisjon av elsykkel samsvarer med definisjonen av sykkel i kjøretøysforskriften og sykkeforskriften. Kommunene kan etter motorferdsel forskriften § 2a andre avsnitt begrense eller forby bruk av elsykler i hele eller deler av utmarka i forskrift. Ferdsel i verneområder reguleres av den enkelte verneforskrift. Hvilke regler som gjelder for motorferdsel og bruk av sykkel, varierer mellom de ulike forskriftene. De fleste verneområder har et forbud mot motorferdsel som også rammer bruk av elsykler

Utvalget foreslår en innstramming av dagens regelverk og begrunner det med utfordringer som teknologiutviklingen og stadig større allmenn bruk kan gi. Utvalget foreslår at det generelle forbudet

mot motorferdsel ikke skal gjelde bruk av elsykler på vei og turvei i utmark og at kommunen får adgang til å åpne for bruk av elsykler utenfor vei og turvei i utmark eller forby eller begrense bruken av elsykler i hele eller deler av utmarka. Med «turvei» menes traseer som er ment for ikke-motorisert ferdse, og som er opparbeidet med fast og jevnt dekke av grus eller lignende med tilstrekkelig bredde til at andre kan passere uten ulempe.

I utredningen var det også spørsmål om forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag skal gjelde for bruk av motoriserte transport- og fremkomstmidler med avslått motor. Dette er spørsmål som dagens motorferdsellov ikke gir klart svar på, og som utvalget mente bør klargjøres i loven. Utvalg er enige i at transport- og fremkomstmidler med avslått motor skal være omfattet av loven

Drone

I dag er motorferdselloven begrenset til å gjelde motordrevne luftfartøy. Utvalget foreslår at denne videreføres. Lovteksten har i dag ikke noen nedre grense for hvilke motordrevne luftfartøy som omfattes av loven, men modellfly og mindre droner antas å falle utenfor. Utvalget har vurdert om også mindre droner bør omfattes av lovens virkeområde. Selv om små innretninger typisk vil føre til mindre naturpåvirkning enn større, kan også små droner forstyrre dyre- og fugleliv og være et irritasjonsmoment for utøvere av friluftsliv.

Når det gjelder bruk av droner er det nok særlig flygningen det er behov for å regulere, siden start og landing med små luftfartøy er lite forstyrrende. Det finnes i dag betydelig regulering av droneflygning i annet regelverk, særlig luftfartsloven med tilhørende forskrifter. I forskrift om luftfartøy som ikke har fører om bord er det fastsatt at all flygning må skje på en hensynsfull måte som ikke utsetter luftfartøy, personer, fugler, dyr eller eiendom for risiko for skade eller for øvrig er til sjenanse for allmennheten. I nasjonalparker og andre verneområder vil man også kunne regulere dronebruk gjennom verneforskrifter, og slik redusere forstyrrelser i det som er de mest sårbare og verneverdige områdene. Slik utvalget vurderer det, fremstår det som mer hensiktsmessig at dronebruk reguleres i luftfartsregelverket og annet relevant regelverk, enn i motorferdselregelverket.

Droneregelverket er i utvikling, både i EU og nasjonalt. Dette øker risikoen for disharmoni mellom regelverkene dersom man regulerer bruken også i motorferdselloven. Utvalget foreslår derfor ikke å utvide motorferdsellovens anvendelsesområde til å omfatte mindre droner. Gitt at mindre droner ikke skal omfattes av loven, har utvalget vurdert hvordan den nedre grensen for hvilke luftfartøy som omfattes av loven, skal trekkes. Grensen kan trekkes på ulike måter, ut fra luftfartøyets størrelse eller andre egenskaper, hva det kan brukes til, påvirkning på natur og friluftsliv eller en kombinasjon av disse egenskapene. Utvalget oppfatter det som krevende å trekke grensen for lovens anvendelsesområde, særlig fordi det kan skje teknologiutvikling og endringer i bruk av eksisterende teknologi som utvalget ikke har grunnlag for å forutse.

Motorferdselloven skal regulere start og landing, samt lossing og lasting fra en fast posisjon i luften, men ikke selve flygningen. Det tilsier at det er innretninger som er av en slik størrelse at selve den bakkerettede aktiviteten kan volde skade eller være til ulempe for natur og friluftsliv, som bør omfattes av lovens virkeområde. Utvalget mener at alle luftfartøy som kan benyttes til persontransport bør omfattes. I tillegg bør loven også omfatte autonome og fjernstyrte luftfartøy som er store og kraftige nok til å transportere en person, selv om den ikke brukes til eller er designet for persontransport. Slike fartøy vil kunne ha samme eller større miljøpåvirkning som et luftfartøy brukt til persontransport.

Utvalget mener også at loven klart bør omfatte innretninger som kan brukes til å frakte større gods, uavhengig av om man har fører om bord. For eksempel bør start og landing med en drone som frakter byggematerialer eller andre gjenstander av en viss størrelse, være omfattet. Utvalget mener at en passende nedre grense for hva som omfattes, er om luftfartøyet er lite nok til å bæres inn i utmarka. Utvalget foreslår derfor at fartøy som er små nok til at de relativt enkelt kan bæres inn i

utmark, bør unntas lovens virkeområde, mens fartøy som er så store at de må flyges inn eller transporteres inn på annet vis, bør omfattes. Dette innebærer at rene leketøy, som radiostyrte helikoptre, faller klart utenfor lovens anvendelsesområde. Det samme gjelder mindre droner, og også droner som kan transportere mindre gjenstander, men som er små nok til å bæres.

Grensedragningen innebærer at den bruken av droner som er mest vanlig i dag, som friluftslivsrelatert bruk av droner til observasjon og filming, vil falle utenfor regelverket. Det som vil falle innenfor regelverket, er først og fremst større, mer avanserte droner.

For områdene nasjonalparkstyret forvalter er drone definert som modellfly og er søknadspliktig uavhengig av formål. Det er her ikke noen definisjon på hvor stort et modellfly kan være eller hvilke formål de kan benyttes til. I verneforskriften for Børgefjell er det fastsatt at motorisert ferdsel er forbudt i lufta under 300 meter over bakken. Her er det selve flygingen som er forbudt, ikke selve starten eller landingen som reguleres i motorferdselsloven. Dette i motsetning til motorferdselsloven hvor flygingen ikke reguleres.

Merk at i verneforskriften benyttes begrepet «*motorisert ferdsel*» som er definert som ferdsel av eller med mennesker involvert på kjøretøyet. Dette betyr at begrepet «*ferdsel*» ikke dekker bruken av fjernstyrte eller autonome droner som benyttes til frakt av gods. For eksempel bagasje, materialer, matvarer og annet forbruksmateriell. Her er det evt. den tidligere definisjonen av drone som modellfly som må avklares ift. størrelse og funksjon.

Miljøvedtaksregisteret

Utvalget vurderer at det er behov for å styrke kunnskapen om motorferdsel i utmark og vassdrag. Et styrket kunnskapsgrunnlag vil gjøre det enklere for beslutningstakere å ta hensyn til den samlede belastning av motorferdselen på naturen. Miljøvedtaksregisteret er et veletablert register som allerede inneholder mye miljøinformasjon og som offentlige myndigheter etter flere lovverk plikter å registrere vedtak i. Utvalgets vurdering er at det både vil styrke Miljøvedtaksregisteret og kunnskapsgrunnlaget om motorferdsel i utmark dersom det i den nye loven også etableres plikter til å rapportere vedtak etter motorferdselloven til Miljøvedtaksregisteret. Utvalget foreslår at departementet skal kunne gi forskrift om plikt til å rapportere vedtak om motorferdsel til et miljøvedtaksregister

Vedlegg:

- Brev av 27. mai 2024 fra det kongelig klima- og miljødepartement – høringsbrev NOU 2024: 10 Ny motorferdselslov.
- Høringsliste
- NOU 2024: 10 Ny motorferdselslov (ikke vedlagt)

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2052-

27. mai 2024

Høringsbrev NOU 2024: 10 Ny motorferdsellov

Klima- og miljødepartementet sender Motorferdsellovutvalgets utredning NOU 2024: 10 *Ny motorferdsellov - Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven)* på offentlig høring.

Motorferdsellovutvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 3. september 2021.

Foranledningen for nedsettelsen av utvalget var et stortingsvedtak der regjeringen ble bedt om å fremme forslag om revidering av motorferdselloven med sikte på økt lokalt selvstyre og mindre byråkrati samtidig som hensynet til natur og friluftsliv blir ivaretatt.

[Motorferdsellovutvalgets NOU](#) ble overlevert klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen 21. mai 2024.

Departementet inviterer høringsinstanser og andre interesserte til å vurdere utredningen. Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bør vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner. Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Hørings svar sendes inn ved å bruke skjemaet for hørings svar på regjeringen.no (<https://www.regjeringen.no/id3040367/>). Ved tekniske problemer kan innspill, med referanse 24/2052, i stedet sendes på e-post til postmottak@kld.dep.no. Høringsuttalelsene er offentlige etter offentleglova og blir publisert på regjeringen.no.

Fristen for å sende inn innspill er 15. september 2024.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Karin Maria Svånå
22 24 60 88

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Karin Maria Svånå
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Alle kommuner
Alle fylkeskommuner
Alle statsforvaltere
Departementene
Artsdatabanken
Datatilsynet
Den Nasjonale Filmkommisjonen
Den norske turistforening
Finnmarkseiendommen
Forum for natur og friluftsliv
Forum for utvikling og miljø
Framtiden i våre hender
Friluftsrådernes landsforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
Greenpeace
Hovedorganisasjonen Virke
Kartverket
Kommunesektorens organisasjon (KS)
Konkurransetilsynet
Kulturrådet
Kystskogbruket
Kystverket
Landbruksdirektoratet
La humla suse
Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Landssamanslutninga av vasskraftkommunar
Luftfartstilsynet
Mattilsynet
Miljødirektoratet
Miljøstiftelsen Bellona
Nasjonalforeningen for folkehelsen
Nasjonalparkstyrene
Natur og ungdom
Naturvernforbundet
Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid
NHO Luftfart
NHO Reiseliv
NHO Sjøfart
NHO Transport
NOAH for dyrs rettigheter
Norges Automobil-Forbund (NAF)
Norges bilbransjeforbund
Norges bondelag
Norges Fjellstyresamband
Norges forskningsråd
Norges geologiske undersøkelse (NGU)

Norges Handikapforbund
Norges Hytteforbund
Norges idrettsforbund
Norges jeger- og fiskerforbund
Norges kulturvernforbund
Norges Luftsportsforbund
Norges miljøvernforbund
Norges Motorsportforbund
Norges skogeierforbund
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
Norsk almenningsforbund
Norsk Bergindustri
Norsk bonde- og småbrukarlag
Norsk botanisk forening
Norsk forening mot støy
Norsk friluftsliv
Norsk institutt for luftforskning
Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio)
Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
Norsk institutt for naturforskning
Norsk institutt for vannforskning
Norsk Journalistlag
Norsk ornitologisk forening
Norsk plantevernforening
Norsk polarinstitutt
Norsk presseforbund
Norsk sau og geit
Norsk zoologisk forening
Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner
Norske landskapsarkitekters forening
Norske reindriftsamers landsforbund
NORSKOG
Nortura SA
Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
Politidirektoratet
Riksadvokaten
Riksantikvaren
Røde Kors
SABIMA - Samarbeidsrådet for biologisk mangfold
Sametinget
SINTEF
Sjøfartsdirektoratet
Snøscooterimportørenes forening
Snøskuterklubbenes Fellesråd
Småkraftforeninga
Statens vegvesen, Vegdirektoratet

Statistisk sentralbyrå
Statkraft
Statnett SF
Statskog SF
Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning
Tolldirektoratet
Transportøkonomisk institutt
Treindustrien
Utmarkskommunenes sammenslutning
Vellenes fellesorganisasjon
Viken Skog
Vitenskapskomiteen for mat og miljø
WWF-Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
ZERO - Zero Emission Resource Organisation
ØKOKRIM

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/12657-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 05.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre	14/2024	14.06.2024

Prinsipp for disponering av grunnstøtte nasjonalparkstyre

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre fatter følgende prinsipper for disponering av grunnstøtten for vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mm:

-
-
-

Begrunnelse:

Saksopplysninger

Fra 2024 er det innført en ny økonomisk ordning med grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer. Ordning innebærer en fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer for vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid. Totalt er det avsatt 4 mill. kr. i statsbudsjettet for 2024, av dette får Børgefjell nasjonalparkstyre kr. 75.000 til vedlikehold av tiltak i de to verneområdene styret forvalter.

Nasjonalparkstyret har de 10 siste årene brukt betydelige beløp på tilretteleggings- og skjøtselstiltak, det vil si klopplegging, rehabilitering av bruer, skilting, oppgradering av innfallsporier mm. Det er anslagsvis investert ca. 20 mill. i denne perioden. Nasjonalparkstyret har i revidert tiltaksplan fastsatt at det fremover ikke skal gjennomføre større tiltak i verneområdene, men heller ha fokus på vedlikehold og evt. oppgradering. Det vil si at en etter hvert vil gå fra en investeringsfase til driftsfase.

Tidligere har ikke nasjonalparkstyret fått midler til drift og vedlikehold av infrastrukturen en har investert i. Dette har da vært utfordrende ift. vedlikehold, det er derfor positivt at det nå innføres en slik ordning slik at nasjonalparkstyret kan kjøpe tjenester for å vedlikeholde infrastrukturen. Beløpet er beskjedent og vil ikke dekke det totale behovet. 75.000 kr dekker et tjenestekjøp på ca. 75 timer, dvs. 9 dagsverk. I tillegg vil det tilkomme materialkostnader etter behov.

Ordningen med grunnstøtte ses i sammenheng med det digitale verktøyet Naturoppdrag som nå er innført. Her er all infrastruktur tilknyttet verneområdene registrert, her legges inn ulike observasjoner samt at det legges inn oppdrag. For eksempel kan nasjonalparkforvalter legge inn oppdrag som oppsyn skal utføre i felt (reparasjon av klopper, rydding av vindfall på sti osv.) Slike oppdrag forsøkes dekt som en del av SNO-oppdraget, men pga. beskjedne rammer er det begrenset hva en får utført. Her vil da grunnstøtten være et kjærkommet tilskudd som bidrar med opprettholdelsen av kvalitet på infrastrukturen som er etablert av nasjonalparkstyret.

Store deler av infrastrukturen som innfallsporier, informasjonspunkter og utkikkspunkt rundt nasjonalparken eies og driftes av andre aktører som Statskog, kommuner, private og fjellstyrer, disse har så langt dekt kostnadene selv. Pr. dd. er det 10 slike punkt, samt at flere er under etablering av kommuner. Å benytte deler av grunntilskuddet på kr. 75.000 på disse 10 punktene vil gi et beskjedent bidrag til å dekke driftskostnader som aktørene selv har påtatt seg, og som helt klart vil gå på bekostningen av vedlikeholdet av egen infrastruktur. Vedlagt brev fra Røyrvik fjellstyre som eksempel på behovet for økonomisk bidrag, skal nasjonalparkstyret prioritere slike søknader vil det ikke være mulig å opprettholde kvaliteten på egen infrastruktur.

Nasjonalparkforvalter foreslår at grunnstøtten prioriteres brukt på egen infrastruktur ut fra behov og oppdrag registret i Naturoppdrag. Og at nasjonalparkforvalter gis fullmakt til denne disponeringen. Men det bes om at nasjonalparkstyret tar en prinsipiell diskusjon og avgjørelse for hvordan midlene skal benyttes.

Vedlegg:

- Notat fra Miljødirektoratet om oppdrag 11 i tildelingsbrev for 2023 – ordning for fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer over post 1420.21
- Søknad fra Røyrvik fjellstyre av 27.05.2024 om bidrag til drift av sanitærbygget på Børgefjellbua

Svar på oppdrag 11 i tildelingsbrev for 2023 – ordning for fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer over post 1420.21

Miljødirektoratet viser til oppdrag 11 innen resultatområde naturmangfold i tildelingsbrev for 2023: *Levere forslag til ordning for fast fordeling av grunnstøtte til nasjonalpark- og verneområdestyrer for vedlikehold, fornying av infrastrukturtiltak, informasjonsarbeid mv, inkludert forslag til fordelingsnøkkel innenfor en ramme av 4 mill. kr over post 1420.21.*

Vi har i dialog med departementet forstått at dette er tenkt å være en fast fordeling over samme brøk hvert år. Det skal bidra til forutsigbarhet for styrene og sikre at de hvert år mottar en fast sum som de kan benytte til drift og vedlikehold av eksisterende tilrettelegging, infrastruktur og tilsvarende. I tillegg til aktuelt informasjonsarbeid som ikke allerede dekkes av midler på post 21. eller 31.

Forslag til ordning for fast grunnstøtte til verneområdestyrer:

Miljødirektoratet foreslår, ut fra foreslått ramme på 4 millioner kroner, at disse midlene øremerkes årlig på post 1420.21 til verneområdestyrene som de kan disponere til prioriterte behov for å dekke sine drifts- og vedlikeholdskostnader knyttet til besøksforvaltningstiltak, med mer. Denne summen vil komme i tillegg til de midlene de årlig søker om på post 1420.21 for drift av verneområdestyrene og kostnader knyttet til forvaltningsplaner og besøksstrategier.

Rammen på 4 millioner kroner vil så fordeles uten søknad til hvert styre basert på en fordelingsnøkkel. Fordelingsnøkkelene består av en fast sum per verneområdestyre. Ved en endring i rammen vil samme prosentvise fordeling være gjeldende.

Vi har valgt å inkludere et ev. Østmarka nasjonalparkstyre og LoppHAVet verneområdestyre i fordelingsnøkkelene. Det pågår nå prosess med å få på plass et styre for LoppHAVet marine verneområde, mens Østmarka ligger på departementets bord, etter tilrådning fra Miljødirektoratet. Vi mener det er fornuftig å inkludere et styre for Østmarka i denne oversikten slik at det settes av et beløp til å dekke driftsbehov for deres område.

Vi har valgt å holde av kr 100 000 av rammen til uforutsette kostnader som vi per dags dato ikke har oversikt over ettersom det er en usikkerhet i hvor lang tid det skal gå før fordelingen eventuelt revideres.

Fordelingsnøkkel for tildeling av grunnstøtte til verneområdestyrene

Fordelingsnøkkelen er laget på grunnlag av et sett kriterier som vi mener er relevante knyttet til behovet for driftsstøtte:

- areal verneområdestyret forvalter
- antallet innfallsporter styret forvalter
- besøkstrykk i områdene styret forvalter

Kriteriene tillegges ulik vektning og i tillegg er det naturlig å bruke noe skjønn i vurderingen. All den tid ikke alle styrene har ferdigstilte besøksstrategier, brukerundersøkelser eller relevante ferdselstillinger, eller fullt ut oppdaterte lister over sine installasjoner i verktøyet naturoppdrag, har vi ikke det grunnlaget vi trenger for å fordele helt konkret uten en viss grad av skjønn.

Vi mener den fordelingsnøkkelen vi har kommet frem til reflekterer de ulike behovene for driftsstøtte om vi ser alle styrene samlet. Samtidig er vi klar over at det for flere styrer vil være større eller mindre avvik mellom det de melder inn av driftsbehov og tildelingen de får ut fra tilgjengelig ramme for tildeling.

Vi har bedt om og mottatt et overslag av behovet for støtte til drift og vedlikehold fra de fleste styrene. Disse innmeldingene har vært en del av vurderingene når vi har justert plasseringen på satsene i fordelingsnøkkelen. Samtidig er oppdraget å lage et forslag til en fordelingsnøkkel, ikke en fordeling basert på reelle innmeldte behov.

Det digitale verktøyet Naturoppdrag vil i tiden fremover gi oss enda bedre løsninger for å hente ut informasjon om antallet og typer installasjoner de ulike forvaltningsmyndighetene har ansvar for. Forvaltningsmyndighet og oppsyn skal sammen oppdatere informasjon om installasjoner de har ansvar for, inkludert tilstand på dem. På sikt regner vi med at denne informasjonen kan fortelle oss hvilke behov de ulike styrene har for støtte til drift og vedlikehold.

Fordeling av grunnstøtte for nasjonalpark- og verneområdestyrerne innenfor en ramme på 4 millioner kroner:

Nasjonalpark- og verneområdestyrer	Sum tildeling	Prosent av ramme
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	kr 250 000	6,25 %
Dovrefjell nasjonalparkstyre	kr 150 000	3,75 %
Jostedalbreen nasjonalparkstyre	kr 150 000	3,75 %
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde	kr 100 000	2,50 %
Nasjonalparkstyret for Reinheimen	kr 100 000	2,50 %
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	kr 100 000	2,50 %
Verneområdestyret for Trollheimen	kr 100 000	2,50 %
Raet nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre Várnjárgga álbotmeahccestivra Varenkinniemen kansalistarhaan styyri	kr 100 000	2,50 %
Breheimen nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Nærøyfjorden verneområdestyre	kr 100 000	2,50 %
Folgefonna nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Langsua nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	kr 100 000	2,50 %
Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder	kr 100 000	2,50 %
Nasjonalparkstyret for Forollhogna	kr 75 000	1,88 %
Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan	kr 75 000	1,88 %
Færder nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Lofotodden nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre nasjonalpaarhkeståvro	kr 75 000	1,88 %
Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/ Børgefjell nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra	kr 75 000	1,88 %
Stølsheimen verneområdestyre	kr 75 000	1,88 %

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre -Báhčaveaji álbmotmeahccestivra	kr 75 000	1,88 %
Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia	kr 75 000	1,88 %
Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde	kr 75 000	1,88 %
Sølen verneområdestyre	kr 75 000	1,88 %
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Vega verneområdestyre	kr 75 000	1,88 %
Ånderdalen nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Jomfruland nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Østmarka nasjonalparkstyre	kr 75 000	1,88 %
Njaarken vaarjelimmiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	kr 50 000	1,25 %
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde	kr 50 000	1,25 %
Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde	kr 50 000	1,25 %
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávtošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalistarhaan johtokunta	kr 50 000	1,25 %
Rohkunborri nasjonalparkstyre	kr 50 000	1,25 %
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	kr 50 000	1,25 %
Verneområdestyret for Brattfjell-Vindeggen landskapsvernområde	kr 50 000	1,25 %
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre	kr 50 000	1,25 %
Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen	kr 50 000	1,25 %
Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder	kr 50 000	1,25 %
Møysalen nasjonalparkstyre	kr 50 000	1,25 %
Ålfotbreen verneområdestyre	kr 50 000	1,25 %
Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat	kr 50 000	1,25 %
Nasjonalparkstyret for Fulufjellet	kr 50 000	1,25 %
Verneområdestyret for Nordkvaløya- Rebbenesøya	kr 25 000	0,63 %
Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre	kr 25 000	0,63 %
Lopphavet verneområdestyre	kr 25 000	0,63 %
Uforutsette kostnader	kr 100 000	2,50 %
SUM:	kr 4 000 000	100 %

Kommentarer

Mange av nasjonalpark- og verneområdestyrene jobber med nye besøksforvaltningstiltak. Klimaendringer, effekter fra markedsføring i sosiale medier, endring i trender, med mer, vil endre besøkstrykket både innad i de enkelte områdene og mellom områder. Dette kan skape et endret behov for støtte til drift og vedlikehold.

Det er ikke presisert i oppdraget om ordningen skal være en prøveordning og/eller om fordelingsnøkkelen skal revideres innen et gitt antall år. Vi anbefaler at plassering av styrene i fordelingsnøkkelen skal vurderes på nytt om eksempelvis 3 år slik at det vil være anledning til å endre satsene per styre etter nye behov.

Nasjonalpark- og verneområdestyrenes arbeid med besøksforvaltningstiltak inkludert tilrettelegging for bruk av områdene i og rundt verneområdene knytter seg i stor grad til føringene i Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv - Natur som kilde til helse og livskvalitet og lanseringen av merkevaren Norges nasjonalparker i 2015.

For å sikre drift og vedlikehold av tiltakene styrene planlegger er det gjennom "Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder" (2020-2025) presisert at eierforhold og tilsyns-/drifts- og vedlikeholdsavtaler må være avklart i forkant av gjennomføring. Dette må ligge til grunn også i videre planlegging av tiltak ettersom det nåværende og fremtidige totale kostnadsnivået for å dekke drift og vedlikehold av slike tiltak ikke lar seg løse innenfor rammen av en slik grunnstøtteordning som presenteres her.

Avslutningsvis ønsker vi å poengtere at forvaltningsmyndigheter for øvrige verneområder også gjennomfører besøksforvaltningstiltak som utløser behov for drift og vedlikehold. Ved å kun tildele midler til drift og vedlikehold av tiltak til nasjonalpark- og verneområdestyrer vil det kunne skapes et kunstig skille mellom forvaltningsmyndigheter som alle utfører tiltak og tilrettelegging i de verneområdene de har forvaltningsansvar for.

**Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre
v/nasjonalparkforvalter Tore Tødås
Stadionveien 6
7898 Limingen**

Røyrvik, 27.05.2024

Vår saksbehandler:
Bjørn Tore Nøkleby, tlf. 915 29 350

Søknad om bidrag til drift av sanitærbygget på Børgefjellbua

Røyrvik fjellstyre har driftet sanitærbygget på Børgefjellbua i mange år. Bygget inneholder oppvarmet oppholdsrom, to toaletter og betalingsdusj og har vært et gode for turister, lag og foreninger. Årlig driftskostnad til strøm, kommunale avgifter, vask, tilsyn, diverse produkter som såpe, vaskemidler og papir mm. er i overkant av 50.000 kroner. Denne kostnaden er på nåværende tidspunkt for stor for Fjellstyret. For at unngå å stenge sanitærbygget og fortsatt opprettholde et åpent tilbud, er vi derfor avhengig av andre bidragsytere. Håper Dere vil være med å bidra.

Søker i denne forbindelse om bidrag fra Børgefjell Nasjonalparkstyre på brukeravgift på kr 4000.

Andre aktører som også kontaktes for forespørsel er: båteierforeningen, scooterforening, grunneier, Røyrvik kommune, Børgefjell nasjonalparkstyre, NTE, skyssbåten og den lokale reindrifta.

Med dette håper Fjellstyret på et felles løft og samarbeid om anlegget for tiden fremover.

Med vennlig hilsen

For Røyrvik fjellstyre
Bjørn Tore Nøkleby
Fjelloppsyn/dl

Røyrvik fjellstyre
Stadionveien 4, 7898 LIMINGEN
E-post: royrvik@fjellstyrene.no
Hjemmeside: www.royrvik-fjellstyre.no

Fjellstyrekontoret: 915 29 350
Fjelloppsyn: 915 29 350
Bankkonto: 4448 47 02117
Org.nr.: 971 388 455

Kjøp jakt- og fiskekort
eller
book en av våre hytter på:
www.inatur.no

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 05.06.2024

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalparkstyre/Børgefjell nasjonalparkstyre	15/2024	14.06.2024

Børgefjell nasjonalparkstyre - styreseminar - veien videre?

Forvalters tilrådning:

Saksopplysninger

I forbindelse med styremøte 14.06.24 gjennomføres et lite styreseminar med fokus på veien videre for nytt nasjonalparkstyre. Nasjonalparkforvaltningen har den siste tiårsperioden gjennomført mye, både planarbeid og fysiske tiltak. Det er tidligere konkludert, under revidering av besøksstrategien at en nå går fra en fase med mye tiltak, til fase med vedlikehold. Og at evt. nye besøksforvaltnings- og tilretteleggingstiltak må etableres av andre, utenfor verneområdene.

Forvaltningsplanen er fra 2009 og moden for rulling, her har nasjonalparkstyret tidligere konkludert med at en skal avvente ny verneforskrift før forvaltningsplanprosessen startes. Dette ut fra at styret mener det har liten hensikt å lage forvaltningsplan basert på gammel forskrift da det er bebudet en del endringer som for Børgefjell kan være kontroversielle. Men det kan tilleggs at dagens forvaltning ikke lider under at forvaltningsplanen er av eldre dato da det er etablert en god forvaltningspraksis og saksmengden er forholdsvis beskjeden (dispensasjoner).

Saksbehandlingsrutinene er effektivisert med flerårige dispensasjoner der det er aktuelt, en del saker/tema blir veiledet bort i tidlig fase. Besøksstrategien ble godkjent 2019 med revidering av tiltaksplanen i 2023, her er en stor del av tiltakene rullet ut eller er på planstadiet.

Spørsmålet nasjonalparkstyret kan diskutere er videre er hva styret skal arbeidet med i kommende periode utenom ordinær dispensasjonsbehandling, høringer og plansaker. Kan det være prosjekter kommunene, fylkeskommunene, Sametinget, evt. andre kan samarbeid om ift. regionen med tanke på god besøksforvaltning og økt lokal verdiskapning?

Vedlegg: